

VIDELI SMO ↙

Na Zgodovikendu v Pivki tudi Slovenska vojska

ZAŠČITA IN REŠEVANJE ↘

Oktober je mesec
požarne varnosti

Marko Pišlar

SLOVENSKA VOJSKA KREPI BOJNI ZNAČAJ IN PRIPRAVLJENOST

Sredi septembra se je v Slovenski vojski začel drugi del niza vojaških vaj Preskok 2024. Konec septembra in v prvi polovici oktobra bodo v Sloveniji potekale povezane vaje, in sicer že tradicionalna mednarodna vaja gorskega bojevanja Zvezda Triglava, vaja zdravstvene zagotovitve Zdravstveni ščit ter vadbeni aktivnosti nadzora in zaščite akvatorija Zaliv.

Niz vojaških vaj, ki poteka pod geslom *Odvračanje, odzivnost, obramba*, je namenjen preizkusu kriznega odzivanja sil Slovenske vojske skladno z načrtom delovanja slovenskih oboroženih sil ob naraščajočem konfliktu. Pripadniki Slovenske vojske z izvedenimi vadbenimi aktivnostmi ohranjajo in krepijo bojni značaj ter dvigujejo stopnjo pripravljenosti in usposobljenosti za nacionalno ter kolektivno obrambo.

V zadnjem delu niza vaj bo Slovenska vojska v drugi polovici oktobra sodelovala na mednarodni vojaški vaji Steadfast Duel, ki je namenjena uskladitvi načrtovanja delovanja Slovenske vojske z načrti v okviru kolektivne obrambe. Niz letošnjih vojaških vaj se bo končal z vajo Kleščman, zasnovano kot računalniško podprta vaja bataljona, ki bo vključevala združeno taktično vajo rodov s četrnim bojnim streljanjem. Namen te vaje bo preveriti stopnjo integracije in delovanja deklariranih sil pri opravljanju nalog kolektivne obrambe. O naštetih vadbenih aktivnostih iz niza vaj Preskok, ki je krovna vaja Slovenske vojske v letu 2024, bomo podrobneje poročali v oktobrski izdaji naše revije.

Foto Bruno Toič

4

BODI PRIPRAVLJEN,
BODI VAREN

Oktober je mesec
požarne varnosti

11

NA BLEJSKEM
STRATEŠKEM FORUMU
O PRIHODNOSTI NATA

Na Bledu osrednji zunanjepolitični
dogodek v Sloveniji

22

IŠČEJO KANDIDATE, KI
POKAŽEJO NAPREDEK

Kandidati za vojaške
pilote na selekciji

6

NAKUP SISTEMA IRIS-T
JE DOBER IN EKONOMIČEN
TUDI ZA SLOVENIJO

Pogovor z namestnikom
poveljnika nemških
zračnih sil

16

20 LET
BISTRŠKIH
MRAVLJIC

Praznično ob
dnevu 670.
logističnega polka

36

SKUPNI TEČAJ PRVIH
POSREDOVALCEV OB
NEVARNIH RAZMERAH

Prvi posredovalci iz vojske,
policije in zdravstva na
skupnem usposabljanju

10

VZPOSTAVILI SMO ENOTO
ZA VEČJO POŽARNO
ODPORNOST

Priznanja ekipam za podporo
gašenju iz zraka v Sloveniji
in Makedoniji

19

ŠTUDENTOM PREDSTAVILI
POSTOPKE OB IZBRUHU
BOLEZNI

Vojaški veterinarji
študente seznanili
z opremo in delom

BODI PRIPRAVLJEN, BODI VAREN

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Bruno Toič

Oktober je že tradicionalno mesec požarne varnosti. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije, Slovensko združenje za požarno varstvo in Združenje slovenskih poklicnih gasilcev bodo v tem mesecu pripravili številne aktivnosti s področja varstva pred požarom. Tema letošnjega projekta je požarna varnost v domačem okolju, projekt pa poteka pod sloganom *Požarna varnost – bodi pripravljen, bodi varen*. S tem projektom želijo omenjene organizacije spodbuditi prebivalce, da razmislijo, kako lahko sami prispevajo k večji požarni varnosti v svojih domovih. Pred začetkom meseca požarne varnosti je 23. septembra v prostorih požarnega laboratorija Zavoda za gradbeništvo v Logatcu potekala novinarska konferenca, na kateri so projekt predstavili generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Leon Behin, poveljnik Gasilske zveze Slovenije Zvonko Glažar, predsednik komisije za preventivo Združenja slovenskih poklicnih gasilcev Luka Piko in predsednik upravnega odbora Slovenskega združenja za požarno varstvo dr. Aleš Jug.

Generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Leon Behin je poudaril, da si na upravi prizadevajo čim bolj osvetliti pomen varstva pred požari ter pripravljenosti na druge nesreče, saj ima prav preventivna dejavnost ključno vlogo pri zagotavljanju varnosti posameznikov in družbe kot celote. V primeru varstva pred požari je to še bolj pomembno, saj je število dogodkov, povezanih s požari, zelo veliko. Oktobra uprava že več let v sodelovanju s partnerji izvede veliko dogodkov in tudi letošnji bodo namenjeni temu, da se kot družba kar najbolje pripravimo na možnost nesreč s požari. Behin je poudaril, da so na upravi posebno pozornost namenili varnostnim ukrepom pri požarih na sončnih elektrarnah. Omenil je tudi, da so ciljna skupina aktivnosti ob mesecu požarne varnosti predvsem otroci in

mladi, saj se odnos do varnosti oblikuje prav v času učenja in odrasčanja. Poveljnik Gasilske zveze Slovenije Zvonko Glažar je povedal, da si na zvezi že več let prizadevajo obveščati javnost o pomenu oktobra kot meseca požarne varnosti, saj se po njihovih ugotovitvah prav v tem mesecu najbolj stopnjuje množičnost pojava požarov v domovih in naravnem okolju. Izpostavil je, da je prednost Gasilske zveze Slovenije, ki združuje več kot 1300 prostovoljnih gasilskih društev, da lahko aktivnosti in tematike meseca požarne varnosti predstavi širšemu krogu ljudi, saj gasilci delujejo lokalno. Člani gasilske zveze bodo tako oktobra izvajali številne aktivnosti, s katerimi bodo opozarjali na požarno preventivo in promovirali gasilsko organizacijo. Poveljnik Glažar je še izpostavil, da bo prav oktobra dokončano preventivno vozilo Gasilske zveze Slovenije, s katerim bodo ozaveščali javnost o pomenu požarne varnosti ter promovirali gasilsko organizacijo na različnih

dogodkih in prireditvah. Dodal je, da so za delovanje organizacije pomembna tudi finančna sredstva, zato bodo v prvem tednu meseca požarne varnosti posamezniki in ustanove pri pošiljanju pošiljk po pošti prispevali sredstva v obliki e-doplačilne znamke. Ta denar pa bodo v gasilski organizaciji uporabili za delo z mladimi. Predsednik komisije za preventivo Združenja slovenskih poklicnih gasilcev Luka Piko je poudaril, da se tudi v poklicnih gasilskih enotah ukvarjajo s požarno in gasilsko preventivo. Dejal je, da nas slogan letošnjega meseca požarne varnosti opozarja, da smo za svojo varnost odgovorni sami ter da je hitro in organizirano ukrepanje ob začetnem požaru najučinkovitejše. V mesecu požarne varnosti bodo v združenju zato organizirali dneve odprtih vrat v poklicnih gasilskih enotah, na katerih bodo posameznikom predstavili različne prikazne vaje in jim dali priložnost, da se preizkusijo v začetnem gašenju požara. Poleg tega bodo

▲ Prikaz gašenja manjšega požara v stanovanjskem objektu

◀ Gorenje litij-ionskih baterij ob fizični poškodbi

oktobra izvedli tudi več vaj evakuacije in reševanja, s katerimi bodo uporabnike stavb seznanili, kako se odzvati ob izrednem dogodku oziroma evakuaciji. Predsednik upravnega odbora Slovenskega združenja za požarno varstvo dr. Aleš Jug je dejal, da je slogan letošnjega meseca požarne varnosti zelo splošen, zato lahko veliko več govorimo o požarni varnosti in dajemo več poudarka požarni preventivi. V združenju kljub prepričanju, da je veliko požarnih tveganj že odpravljenih, še vedno opažajo pojav nekaterih tveganj, ki vztrajajo, pojavljajo pa se tudi nova. Med tistimi, ki vztrajajo, je izpostavil tveganja v stanovanjskih in poslovnih stavbah, zlasti ob začetku kurilne sezone. Nova tveganja pa so povezana s pojavom novih tehnologij, ki nas spremljajo v vsakdanjem življenju, kot je na primer uporaba litij-ionskih baterij v napravah za mikromobilnost in hranilnih energij. Te v domačem okolju zaradi odpovedi predstavljajo veliko nevarnost za požar in eksplozije. Jug je poudaril, da veliko tveganje predstavlja tudi namestitev sončnih elektrarn na strešne konstrukcije objektov, ki so izdelane iz gorljivih materialov, in opozoril na nevarnosti za nastanek požara zaradi njihove nedosledne izvedbe ter pomanjkljivega vzdrževanja. Izpostavil je tudi tveganja za požar v industrijskih objektih in kot primer navedel požar v industrijski coni Trata pri Škofji Loki v začetku leta. Omenil je tudi tveganja za nastanek požarov, ki izhajajo iz podnebnih sprememb. Z namenom obravnave teh vprašanj bodo 23. in 24. oktobra v Ljubljani organizirali kongresno-sejemski dogodek Varnost in preventiva, na katerem bo sodelovalo več kot 20 domačih in tujih strokovnjakov za požarno varnost. Ob koncu je dr. Jug poudaril, da v Slovenskem združenju za požarno varstvo ob podpori Ministrstva za naravne vire in prostor že od poletja pripravljajo prenovalo tehničnih smernic za požarno varnost v stavbah, ki bo končana do konca leta 2025. Ob koncu novinarske konference so strokovnjaki iz požarnega laboratorija Zavoda za gradbeništvo prikazali postopke gašenja manjšega stanovanjskega požara v stanovanjskem objektu ter simulacijo gorenja litij-ionskih baterij v električnem skiroju in ob poškodbi celic baterijskega sklopa v električnem avtomobilu.

Pogovor z namestnikom poveljnika nemških zračnih sil generalpodpolkovnikom LUTZEM KOHLHAUSOM

NAKUP SISTEMA IRIS-T JE DOBER IN EKONOMIČEN TUDI ZA SLOVENIJO

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

V začetku septembra je bil na dvodnevem obisku v Sloveniji namestnik poveljnika zračnih sil Zvezne republike Nemčije generalpodpolkovnik Lutz Kohlhaus. Po pogovorih z visokimi predstavniki Slovenske vojske je nemški gost obiskal tudi 15. brigado vojaškega letalstva in zračne obrambe na letališču v Cerkljah ob Krki ter v letalski bazi Brnik in se tam seznanil z organiziranostjo, delom ter vključenostjo slovenskega vojaškega letalstva in zračne obrambe v strukture zavezništva. V okviru svojega drugega obiska v Republiki Sloveniji je za bralce Revije Slovenska vojska spregovoril o izzivih nemških zračnih sil, pri čemer so bili poudarjeni razvoj kopenske zračne obrambe, opremljanje in kadrovske popolnjevanje. Z namestnikom poveljnika nemških zračnih sil smo se pogovarjali tudi o opremljanju Slovenske vojske z novim sistemom zračne obrambe srednjega dosega IRIS-T, ki ga bo Slovenija dobavila v okviru nemške pobude o zaščiti evropskega neba (angl. European Sky Shield Initiative – ESSI).

? EDEN IZMED STRATEŠKIH CILJEV SLOVENIJE PO OSAMOSVOJITVI JE BILO POLNOPRAVNO ČLANSTVO V NATU. SLOVENIJA JE LETA 1994 POSTALA ČLANICA PROGRAMA PARTNERSTVO ZA MIR. ZAVEZNIŠTVO JE LETA 1999 NA VRHUNSKEM ZASEDANJU V WASHINGTONU SPREJELO AKCIJSKI NAČRT ZA ČLANSTVO ZA DRŽAVE, KI SO ZAPROSILE ZA VSTOP V NATO, IN SLOVENIJA SE JE KOT ENA IZMED TEH DRŽAV ZAČELA INTENZIVNO PRIPRAVLJATI NA POLNOPRAVNO ČLANSTVO V NAJUSPEŠNEJŠI KOLEKTIVNI OBRAMBNI ZVEZI. VI STE TAKRAT DELALI V NEMŠKEM NATOVEM STALNEM PREDSTAVNIŠTVU V BRUSLJU IN BILI ODGOVORNI ZA ŠIRITVENI PROCES. KAKŠNI SPOMINI VAS VEŽEJO NA NAŠO DRŽAVO?

Slovenijo sem prvič obiskal pred 23 leti kot podpolkovnik in član nemške delegacije, ki je podpirala slovensko vključitev v akcijski načrt za članstvo v Natu. Takrat sem prvič izkusil izjemno gostoljubnost slovenskih ljudi in seveda pripadnikov Slovenske vojske. S slovenskimi kolegi smo imeli odlične pogovore, ki so se pozneje razvili v več kot 20 let zgledega sodelovanja in medsebojnega razumevanja. Kot mlajši častnik nemške vojske sem imel priložnost spoznati ne le starejše generale, temveč tudi zelo bistre in mlade pripadnike Slovenske vojske, ki so zdaj že polkovniki ali generali. Zahvaljujoč gostoljubnosti Slovenske vojske smo lahko obiskali različne vojaške objekte. Navdušen sem nad razvojem vojaške infrastrukture in tudi nad strokovnostjo slovenskih vojakov. Zavedati se namreč moramo, da so viri vedno omejeni, kar je vsem jasno. Vendar menim, da je Slovenija modro in spretno izkoristila razpoložljive vire. Očaran sem tudi nad naravnimi lepotami države. Takrat smo obiskali Bled s prečudovitim jezerom.

Spomnim pa se tudi stare Ljubljane. Ta se je v tem času precej razvila – zrasli so nebotičniki, stanovanjski kompleksi in novi infrastrukturni objekti. Mesto je polno turistov.

? DRŽAVE NATA V POZNIH DEVETDESETIH LETIH IN DVE DESETLETJI TEGA STOLETJA NISO NAMENJALE VELIKO POZORNOSTI RAZVOJU KOPENSKE ZRAČNE OBRAMBE ZARADI RELATIVNO VARNEGA GEOSTRATEŠKEGA OKOLJA V EVROPI IN ZRAČNE PREMOČI NATA. PO RUSKO-UKRAJINSKI VOJNI PA SO SE ZGODILI TEKTONSKI PREMIDI PRI RAZVOJU ZRAČNE OBRAMBE V NATU. KATERE SO GLAVNE PRIDOBLEJENE IZKUŠNJE?

Odgovor bi začel z nemško besedo *Zeitenwende*, kar pomeni sprememba časov. To je primeren izraz, ki je postal del mednarodnega besednjaka. Po ruski zasedbi Krimskega polotoka leta 2014, okupaciji vzhodnega dela Ukrajine in začetku ukrajinske vojne pred več kot dvema letoma smo vstopili v novo obdobje varnostne politike v Evropi. Po več desetletjih relativnega miru in brez občutka ogroženosti v srednji in zahodni Evropi zdaj živimo v drugačnih časih. Na žalost smo v nemški vojski že od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja in z zadnjo veliko reformo leta 2010 obseg zračne obrambe zmanjšali za dve tretjini, morda celo več. Opustili smo celoten sistem zračne obrambe kratkega dosega. Danes, ko opazujemo razvoj dogodkov v Evropi, ugotavljamo, da je bila to napaka. Tega ne bi smeli storiti, vendar so bili taki časi. Kmalu po ruski invaziji na Ukraino je nemški kancler v govoru na univerzi v Pragi evropske države pozval, naj obnovijo in okrepijo zračno obrambo na stari celini. Posledično je

bila čez nekaj mesecev vzpostavljena nemška pobuda o zaščiti evropskega neba. Od takrat smo bili priča izjemnim prizadevanjem številnih evropskih držav, članic Nata in tudi držav, ki niso članice zavezništva, da okrepijo svoje zmogljivosti kopenske zračne obrambe, kar je zelo pomembno. Tudi našim partnerjem v Sloveniji smo povedali, da ne gre samo za oborožitvene sisteme, kot so IRIS-T, Patriot in drugi. Gre za omrežje, podatkovne povezave, dobro komunikacijo ter sposobnost načrtovanja, poveljevanja in nadzora večnacionalnih mešanih kontingentov zračne obrambe. En oborožitveni sistem sam po sebi ne pomeni veliko, vendar lahko skupaj z vsemi sistemi resnično izkoristimo vse te zmogljivosti. Pobuda o zaščiti evropskega neba po približno letu in pol kaže veliko dobrih rezultatov, zato mislim, da jo lahko v Evropi prvič izkoristimo v zelo pozitivnem ter produktivnem smislu. Če se več držav združi in želi kupiti enak izdelek, se cena za posamezno enoto zniža. Tudi z ekonomskega vidika je ta pobuda zelo dobra. To smo videli pri sistemu IRIS-T in proizvodnji sistemov Patriot, zato mislim, da bodo temu sledili še drugi. Zelo sem zadovoljen in srečen, da je tudi vaša država pristopila k tej pobudi.

IZVEDELI SMO, DA BO NEMČIJA V POSODOBITEV KOPENSKE ZRAČNE OBRAMBE VLOŽILA OGROMNO DENARJA. NAM LAHKO POJASNITE, KAKŠNI SO GLAVNI NAČRTI TE POSODOBITVE IN KAKO OCENJUJETE POMEN DOBRO RAZVITE TER OPREMLJENE KOPENSKE ZRAČNE OBRAMBE V NEMŠKIH OBOROŽENIH SILAH IN NA SPLOŠNO V NATU?

Steber površinskega ali kopenskega sistema zračne obrambe je bil v nemških zračnih silah tradicionalno vedno zelo močan in trden, enako velja tudi v naši vojski glede zmogljivosti zračne obrambe kratkega dosega. Kot sem že omenil, so sledila zmanjšanja, ne le v zračni obrambi, temveč v celotnem nemškem vojaškem letalstvu, in sicer za približno dve tretjini. To so dejstva in z njimi moramo živeti. Zdaj pa ob upoštevanju razpoložljivih sredstev obnavljamo svoje zmogljivosti s sistemom Patriot. Pogodbe za nakup še osmih sistemov iz Združenih držav Amerike so že sklenjene. Gre za izvozno različico običajnega sistema, ki ga lahko kupijo in učinkovito upravljajo

vse druge države. Tako se bo povečala interoperabilnost med državami, ki uporabljajo ta oborožitveni sistem. Trenutno imamo devet starejših sistemov Patriot. Imeli smo jih 12, vendar smo tri predali Ukrajini. Ker jih uporabljamo že več kot 30 let, jih je treba nekoliko obnoviti. Ne vemo pa še, ali bomo Ukrajini predali še kakšnega. To bo odvisno od političnih odločitev ter dogajanja in vojnih razmer v tej državi. Za zdaj bomo imeli devet starejših in osem novih sistemov Patriot. Kar zadeva nove sisteme, smo pred kratkim prevzeli prvi sistem zračne obrambe srednjega dosega IRIS-T, v prihodnosti pa jih bomo dobili še pet. To je kratkoročen načrt zaradi izziva, ki ga po ruskem napadu na Ukrajino zdaj vsi vidimo v Evropi. Obstaja tudi možnost, da bi kupili še več sistemov IRIS-T, vendar je to odvisno od sredstev, ki jih bo zagotovil zvezni obrambni proračun v naslednjih letih. Ko govorimo o zračni obrambi, bi rad izpostavil zelo pomembno stvar. Zračna obramba obsega več kot le kopenske sisteme zračne in protiraketne obrambe. Vključuje tudi satelitsko komunikacijo, letala za zgodnje odkrivanje, opozarjanje in nadzor iz zraka ter bojna letala. Celoten sistem mora delovati usklajeno. Čeprav je Nemčija geografsko precej večja od Slovenije, tudi naši novi sistemi ne bodo zadostovali.

NOVA SODOBNA OPREMA ZAHTEVA TUDI DOBRO IZOBRAŽENO, USPOSABLJENO IN MOTIVIRANO OSEBJE. VEMO, DA SE ŠTEVILNE DRŽAVE NATA SPOPRIJEMAJO Z IZZIVI PRI PRIDOBIVANJU KADRA IN ZAPOSLOVANJU. KAKŠNI SO KADROVSKI NAČRTI V VAŠI VOJSKI? Opozorili ste na velik problem, s katerim se spoprijemajo številne evropske države. V Nemčiji smo po opustitvi sistema obveznega služenja vojaškega roka odvisni od prostovoljcev, ki so se pripravljani pridružiti nemški vojski. Ugotovili smo, da zaradi spremenjenih razmer in nakupa novih oborožitvenih sistemov v prihodnosti verjetno ne bomo imeli dovolj osebja za upravljanje teh sistemov. Tudi odvrčanje mora biti verodostojno, kar pomeni, da morajo biti zmogljivosti dovolj velike za vzdrževanje daljše vojne, saj se ta ne bo končala v nekaj dneh. Tega se učimo iz primera Ukrajine. Vojna lahko traja mesece in leta, in z nekaj osebja samo za upravljanje sistemov to ne bo dovolj. Treba je zagotoviti vzdržljivost in možnost za preživetje na daljši rok. Zato v nemški vojski in naših zračnih silah upamo, da bo politična razprava v Nemčiji v prihodnjih letih privedla do postopnega povečanja števila rezervistov ter do prožnejšega sistema služenja vojaškega roka, da bi se lahko spet kadrovske okrepili. Če v vojsko vključimo nabornike, ki jim je všeč to, kar počnejo, in želijo ostati dlje časa, jih lahko na tak način vključimo v delo kot pogodbene rezerviste ali kot poklicne vojake. Obvezno služenje vojaškega roka je način za povečanje kadrovske strukture v vojaškem letalstvu in drugih rodovih ter službah nemške vojske. Za to bo seveda potrebna politična odločitev. Kot častnik v nemških zračnih silah menim, da bomo brez tega težko vzdrževali operativno delovanje. Prepričan sem, da je to splošna težava vseh evropskih vojsk.

NEMŠKI KANCLER OLAF SCHOLZ JE AVGUSTA 2022 PREDLAGAL POBUDO O ZAŠČITI EVROPSKEGA NEBA, ČEZ LETO DNI PA JE BIL PODPISAN MEMORANDUM O SOGLASJU. K POBUDI JE PRISTOPILO ŽE 21 DRŽAV, MED KATERIMI JE TUDI SLOVENIJA. KAJ JE GLAVNA ZAMISEL TE POBUDE IN KAKO OCENJUJETE NJEN NAPREDEK?

Mislim, da sem v enem izmed svojih prejšnjih odgovorov že pojasnil, da je glavna zamisel te pobude, da se lahko sklene večje število pogodb, ko želi več držav kupiti isti sistem. In ob nakupu večjega števila sistemov se cena za vsako enoto nekoliko zniža. Nakup sistema IRIS-T je dober in ekonomičen tudi za Slovenijo. Menim, da bomo z uresničitvijo načrtov za nakup sistema zračne obrambe srednjega dosega IRIS-T v okviru pobude o zaščiti evropskega neba zagotovili dobro podlago za ekonomsko ugodne pogodbe, morda tudi pri nakupu dodatnih ali drugih sistemov. IRIS-T je sodoben, mobilan, stroškovno učinkovit in zelo zmogljiv kopenski sistem

zračne obrambe srednjega dosega. Ena izmed njegovih prednosti je, da zaradi svoje sodobnosti zahteva malo logističnih stroškov in ne potrebuje veliko osebja za upravljanje. V primerjavi s sistemom Patriot je za delo s sistemom IRIS-T potrebno bistveno manj kadra, kar je danes zelo pomembno. Če pogledamo samo bojišče v Ukrajini, vidimo, da je boljše, da je nevarnostim na bojišču izpostavljenih čim manj ljudi.

SLOVENSKA IN NEMŠKA VOJSKA STA ODLIČNO DVOSTRANSKO SODELOVANJE V OKVIRU ZRAČNE OBRAMBE ZAČELI LETA 1999, KO JE SLOVENIJA OD NEMČIJE KUPILA RABLJENO BATERIJO SISTEMA ROLAND-3, KI JE USPEŠNO DELOVALA DO LETA 2015. KAKO VIDITE PRIHODNJE SODELOVANJE MED VOJSKAMA?

Sodelovanje je dobro in se še krepi. Ko bo Nemčija v mestu Todendorf v bližini baltske obale odprla center za usposabljanje za sisteme IRIS-T, bomo tja povabili tudi Slovensko vojsko, da pošlje svoje pripadnike na usposabljanje. V center bomo povabili tudi pripadnike iz baltskih držav in druge uporabnice sistema IRIS-T. Naš poveljnik zračnih sil je pred letom dni na srečanju na severu Nemčije vsem poveljnikom evropskih zračnih sil predstavil to ponudbo. Upam, da bomo s tem ne le oblikovali skupino držav uporabnic sistema IRIS-T v Evropi, temveč tudi poskrbeli za izpolnjevanje skupnih standardov ter zagotovili dobro interoperabilnost in strokovnost.

“
Na žalost smo v nemški vojski že od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja in z zadnjo veliko reformo leta 2010 zmanjšali obseg zračne obrambe za dve tretjini, morda celo več.”

JE BILA TO TUDI ENA IZMED TEM POGOVOROV S KOLEGI IZ SLOVENSKE VOJSKE MED VAŠIM OBISKOM V SLOVENIJI?

V pogovorih, ki smo jih v dveh dneh imeli z vašimi častniki, smo se seveda dotaknili tudi sodelovanja na usposabljanjih. Prepričan sem, da bo zaradi naše dobre zgodovine sodelovanja enot zračne obrambe morda v prihodnosti prišlo tudi do izmenjave častnikov in skupnih vojaških vaj. Veselim se, da bom nekoč lahko videl pripadnike Slovenske vojske s sistemom IRIS-T na večnacionalnem strelskem usposabljanju na Natovem strelišču za enote zračne obrambe na grški Kreti. Tako bomo lahko z novimi zmogljivostmi obudili in okrepili močne vezi, dobro razumevanje ter prijateljstvo, ki smo jih gradili vsa ta leta. To je nekaj, kar je resnično potrebno.

VZPOSTAVILI SMO ENOTO ZA VEČJO POŽARNO ODPORNOST

BESEDILO Jerneja Grmadnik, FOTO Bruno Toič

Na Brniku je 13. septembra potekala slovesnost, na kateri se je predsednik vlade dr. Robert Golob v funkciji ministra za obrambo zahvalil članom ekip za podporo gašenju iz zraka v Sloveniji in Makedoniji. Tudi letošnje poletje je večkrat zagorelo v naravnem okolju, pri čemer se je v gašenje požarov poleg helikopterjev in letal Slovenske vojske ter Policije uspešno vključila tudi enota za podporo gašenju iz zraka Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje z letali Air Tractor. »Moramo se znati veseliti zmaga, in vi ste naša zmaga, zato sem vesel, da sem danes z vami,« je zbrane nagovoril premier Golob.

Tudi letošnje poletje so zaznamovali požari na različnih koncih Slovenije, ki pa so bili zaradi uspešnega posredovanja hitro omejeni in pogašeni. Prav pri gašenju na težko dostopnih območjih se je podpora iz zraka izkazala kot zelo pomembna, letos prvič tudi s pomočjo enote za podporo gašenju iz zraka, ki razpolaga s štirimi letali Air Tractor. Namenska letala za gašenje, ki imajo matično bazo na Brniku, so od 18. julija do 5. septembra sodelovala na 18 intervencijah v Sloveniji in ob tem naletela več kot 200 ur ter na požarišča odvrгла več kot 650.000 litrov vode. Posadke letalstva Slovenske vojske pa so od 1. junija do 10. septembra 21 dni sodelovale pri gašenju požarov v Sloveniji in tujini. Trikrat so bile napotene tudi v Severno Makedonijo. Na pogorišča v Sloveniji in Severni Makedoniji so odvrgle 863.550 litrov vode ter naletele približno 104 ure. V zahvalo za požrtvovalno delo je predsednik vlade dr. Robert Golob v funkciji ministra za obrambo sodelujočim na intervencijah podelil spominske kovance. Na slovesnosti v vojaški bazi na Brniku je zbrane najprej pozdravil državni sekretar na Ministrstvu

◀ **Premier Golob se je s spominskim kovancem zahvalil posadkam SV.**

za obrambo dr. Damir Črnčec, ki je letošnjo požarno sezono označil kot prvo etapo uvajanja enote za podporo gašenju iz zraka v operativno uporabo. Poudaril je, da smo dokazali, da zmoremo skupaj, saj so v intervencijah uspešno sodelovali domači in tuji piloti ter pripadniki Slovenske vojske, Policije, Civilne zaščite in gasilci. Izpostavil je, da je bila vzpostavitev podpore gašenju iz zraka pravilna odločitev. »Enota je operativna že po dveh letih, čeprav take enote po navadi potrebujejo od tri do pet let za vzpostavitev,« je dodal in napovedal, da se bo nadaljevala vzpostavitev enote s pomočjo podpore tujih pilotov, gradnjo hangarjev in šolanjem pilotov. »Štirje air tractorji so opravili veliko delo. Njihova prednost je, da lahko hitro posredujejo, so takoj na terenu, vodo pa zajemajo iz različnih vodnih virov,« je prednosti izpostavil državni sekretar in dodal, da v času podnebnih sprememb učinkovito krepimo svoje zmogljivosti, ki nam omogočajo, da smo v najkrajšem možnem času tam, kjer je najbolj potrebno. Slavnostni govornik dr. Robert Golob v funkciji ministra za obrambo je prav tako izpostavil izzive, ki jih prinašajo podnebne spremembe in na katere moramo biti ves čas pripravljeni. »Današnji dogodek je priložnost, da s ponosom pokažemo, da smo zgradili odpornost,« je poudaril. »Verjamem, da nam je ravno s tem, ko se nam je uspelo zelo hitro odzvati in ko smo lahko tudi vas vključili v tako široki zasedbi, ne samo en oddelek, ne samo eno službo, temveč širok nabor različnih specialnosti, uspelo sestaviti enoto, ki rešuje ne samo premoženje, temveč tudi življenje,« je ocenil predsednik vlade in poudaril tudi pomen pomoči letalske enote Slovenske vojske v Severni Makedoniji, kjer so njeni pripadniki prav tako predano reševali življenje. »Moramo se znati veseliti zmaga, in vi ste naša zmaga, zato sem vesel, da sem danes tukaj z vami,« je sklenil svoj govor ter v nadaljevanju vsem čestital in jim podelil spominske kovance.

NA BLEJSKEM STRATEŠKEM FORUMU O PRIHODNOSTI NATA

BESEDILO Jerneja Grmadnik, FOTO Bruno Toič

Letošnji Blejski strateški forum je 2. in 3. septembra potekal pod sloganom *Svet vzporednih resničnosti*. Mednarodna konferenca s poudarkom na zunanje-političnih temah je tudi tokrat gostila zanimive domače in tuje goste ter postregla s številnimi razpravami. Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec je s sogovorniki sodeloval na razpravi o prihodnosti Nata. Izpostavil je dejavno vlogo Slovenije v severnoatlantskem partnerstvu in poudaril, da bo dva odstotka bruto domačega proizvoda za obrambne izdatke država dosegla leta 2030.

Na razpravi z naslovom Nato po 75 letih: zavezništvo, primerno za prihodnost so poleg državnega sekretarja na Ministrstvu za obrambo dr. Damirja Črnčeca o trenutnih varnostnih razmerah ter prihodnji izzivih razpravljali še Alexandre Escorcía s francoskega ministrstva za oborožene sile, pomočnik generalnega sekretarja Nata za obrambno politiko in načrtovanje Angus Lapsley, italijanski akademik Valerio de Luca, vodja turške delegacije v parlamentarni skupščini Nata Mevlüt Çavuşoğlu ter Philip Reeker in Robin Quinville iz ameriškega Wilsonovega centra. V panelu, ki ga je vodila Maša Ocvirk, je prvi govorec, predstavnik Nata Angus Lapsley, spregovoril o trenutnih varnostnih izzivih, pri čemer je izpostavil, da je Rusija z dezinformacijami, vohunstvom in sabotажami resna grožnja varnosti in miru. Izpostavil je pomen vlaganja v vojaške zmogljivosti, sredstva in infrastrukturo. »Rusiji moramo dati jasno vedeti, da jo bomo ustavili na Natovih mejah, če bi se kdaj odločili, da nas vojaško izzovejo,« je izjavil. Poudaril je tudi pomen doseganja dveh ali celo več odstotkov bruto domačega proizvoda za obrambne izdatke, vlaganja v kadre in industrijske zmogljivosti. Turški razpravalec Mevlüt Çavuşoğlu je opozoril tudi na Vzhod oziroma sodelovanje z Azijo, ki se finančno prebujata, in na nujnost boljšega dialoga na tem območju, pri čemer mora biti Nato bolj vizionarski in strateški. Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec je izpostavil, da je 20-letno članstvo Slovenije v Natu zgodba o uspehu: »Skupaj s pridružitvijo Evropski uniji sta bili to dve strani istega kovanca.« Slovenija je po njegovem mnenju ponudnik varnosti, in ne njen potrošnik, s čimer je opozoril na prisotnost

v operacijah in na misijah na Zahodnem Balkanu, pa tudi drugod po svetu. »Po 25 letih prisotnosti Nata na Kosovu vidimo, da je prisotnost še vedno nujna in bo tudi v prihodnosti. Slovenija bo gotovo del tega,« je dodal. Glede obrambnih izdatkov je povedal, da je Slovenija sprejela parlamentarno resolucijo in načrt, da bo dva odstotka bruto domačega proizvoda za obrambne izdatke dosegla leta 2030. »Korak za korakom nameravamo to uresničiti. Ne, ker bi to določali drugi, temveč, ker se zavedamo pomena varnosti za celotno družbo in ker želimo dejavno zagotavljati varnost v mednarodni skupnosti,« je poudaril. Glede vzpostavljanja zmogljivosti je opomnil, da je vsaka vojna skozi zgodovino potekala drugače, vojna v Ukrajini pa je jasno pokazala pomen povečanja obrambnih zmogljivosti in zmogljivosti obrambne industrije. Ob tem je poudaril pomen zavedanja in podpore javnosti za naložbe v varnost kot temelj delovanja družbe. Glede vprašanja krepitve evropskega stebra v okviru zavezništva je dr. Črnčec povedal, da moramo v Natu delovati v smeri enotnosti in sodelovanja z Evropsko unijo, slednja pa naj nadaljuje načrte in delo, ki ga je začela na področju krepitve obrambne pripravljenosti. Alexandre Escorcía s francoskega ministrstva za oborožene sile je izpostavil revitalizacijo Nata kot posledico ruske agresije. »Predsednik Putin je želel oslabiliti sile Nata, zdaj pa se je ta še okreplil, čedalje več držav povečuje svoje obrambne proračune,« je izpostavil. Philip Reeker in Robin Quinville iz ameriškega Wilsonovega centra sta spregovorila o pomenu Nata in izkušnjah iz vojne v Ukrajini. Reeker je izpostavil, da je zavezništvo v zadnjem času še napredovalo, da je enotno in da največ pove, da je predvsem želja ljudi, da so del njega, kot se je izkazalo na Finskem in Švedskem, kjer je prebivalstvo množično podprlo vključitev v Nato. »Varnost je še vedno temelj blaginje,« je poudaril Reeker. Quinville pa je izpostavila, da nas vojna v Ukrajini opozarja na pomen zračne obrambe in brezpilotnikov, hkrati z uporabo kopenske vojske. Omenila je tudi zaščito kritične infrastrukture, predvsem energetike ter tudi oskrbovalne in prehranske verige. Italijanski akademik Valerio de Luca je izpostavil še pomen naložb in raziskav na obrambnem področju ter zagotavljanja ustrezne industrijske politike na ravni Evropske unije.

V PRENOVLJENE PROSTORE LJUBLJANSKE VOJAŠNICE PRVE ENOTE

BESEDILO Slovenska vojska, FOTO Bruno Toič

V začetku septembra so se v prenovljene prostore ljubljanske vojašnice Edvarda Peperka vselile prve enote, večinoma iz sestave 1. brigade Slovenske vojske. V prvem delu obnove so bili celovito prenovljeni prijavnica ob vhodu v vojašnico, zdravstvena ambulanta, upravni prostori enote vojašnice, kuhinja, upravni prostori Inženiringa iz Logistične brigade, laboratorij in štirje nastanitveni objekti. Prenovljeni so bili tudi električno omrežje in dve transformatorski postaji vojašnice.

POUČNO IN SLOVESNO OB PRVEM DNEVU CIVILNE OBRAMBE

BESEDILO SSK, FOTO DOZ

Vlada Republike Slovenije je 17. julija letos razglasila 28. september za dan civilne obrambe. 28. septembra 1990 je bil namreč sprejet Ustavni zakon za izvedbo ustavnih amandmajev XCVI in XCVII k ustavi Republike Slovenije na področju ljudske obrambe, z njim pa je bila dana pristojnost tedanjemu Izvršnemu svetu Skupščine Republike Slovenije, da med drugim podrobneje ureja pripravo obrambnih in obrambnorazvojnih načrtov.

Civilna obramba – termin, ki se je uveljavil z Zakonom o obrambi iz leta 1994 – obsega ukrepe za delovanje državnih organov in organov lokalne samouprave za delovanje v vojni, gospodarsko in psihološko obrambo ter druge nevojaške oblike obrambe, ki jih izvajajo državljani, samoupravne lokalne skupnosti, državni organi, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije. Skladno s 3. členom Zakona o obrambi civilna obramba poleg vojaške obrambe predstavlja enega izmed dveh delov obrambnega sistema države. Njena cilja, skladno s Strategijo civilne obrambe, sta podpora Slovenski vojski in vojaški obrambi države ter ohranitev neprekinjenega delovanja oblasti in

Poleg tega so bili zgrajeni trije garažni objekti s pripadajočimi površinami, ki bodo služili namestitvi in delu pripadnikov Slovenske vojske ter hrambi materialnih sredstev. Skladno z dokumentacijo vsak prenovljeni nastanitveni objekt omogoča namestitve profesionalnih vojakov, pri čemer si bo prostor v zgradbi delilo šest pripadnikov. Težišče prvega dela obnove je bilo na celoviti obnovi obstoječe infrastrukture in gradnji garaž za bojna vozila enot, ki so nastanjene v vojašnici. Oktobra pa se bodo začela gradbena dela za štiri nova skladišča, simulacijski center in trenažni center oziroma notranje strelišče. V pripravi je tudi gradbena dokumentacija za novo poveljniško stavbo, upravno-namestitveni objekt in namestitveni objekt s spalnicami, parkirišča, delavnico, novo centralno skladišče za rezervne dele, pralnico in prečrpavalnišče goriva. Vzporedno bodo potekale tudi prenove kanalizacijskega, energetskega in vodovodnega omrežja, cestišč ter razsvetljave. V zadnjem delu obnove bodo uredili še športna igrišča, celotna investicija pa naj bi bila predvidoma končana leta 2027.

gospodarskih ter drugih dejavnosti, pomembnih za obrambo, preskrbo in preživetje prebivalstva. Ministrstvo za obrambo, ki je pristojno za spremljanje, usklajevanje in usmerjanje aktivnosti na področju civilne obrambe, bo skrbelo za ustrezno zaznamovanje dneva civilne obrambe. Tako smo v petek, 27. septembra, v mariborski Kadetnici z okroglima mizama in slovesnostjo prvič zaznamovali ta dan. Na prvi okrogli mizi so panelisti razpravljali o vlogi civilne obrambe med osamosvojitvijo in današnjem spremenjenem strateškem ter varnostnem okolju, na drugi pa o odpornosti kot ključu za uresničevanje ciljev civilne obrambe. Po okroglih mizah so na slovesnosti podelili priznanja za dosežke na področju civilne obrambe.

V NAČRT RAZVOJNIH PROGRAMOV UVRSTILI NOVA PROJEKTA

BESEDILO SSK, FOTO Bruno Toič

Vlada Republike Slovenije je na seji 19. septembra v Načrt razvojnih programov 2024–2027 pri proračunskem uporabniku Slovenska vojska uvrstila nova projekta, in sicer situacijski center kibernetske obrambe ter nacionalni zdravstveni center za izredne razmere.

Namen prvega projekta je izboljšanje kibernetske varnosti na nacionalni ravni, s čimer bo na državni ravni vzpostavljen združen situacijski center kibernetske obrambe za stalno spremljanje in zaznavanje kibernetskih groženj ter izvajanje postopkov za njihovo zamejitev. V okviru projekta bo vzpostavljen sistem zaznavanja kibernetskih groženj, ki bo bistven za zaščito subjektov pred zlonamernimi kibernetskimi dejavnostmi in za okrepitev odpornosti na področju kibernetske varnosti. Investicija obsega nakup opreme za vzpostavitev zmogljivosti združenega situacijskega centra kibernetske obrambe, ki bo omogočala zajem, obdelavo, analizo, hrambo in posredovanje informacij o kibernetskih grožnjah. Zahteve po tej zmogljivosti izhajajo iz zakonskih zavez, ki določajo, da morajo organi v Republiki Sloveniji, ki izvajajo kibernetsko obrambo na različnih ravneh, izvajati usklajene organizacijske, procesne, tehnične in administrativne ukrepe ter dejavnosti za zagotavljanje celovite informacijske varnosti v skladu s svojimi pristojnostmi. V projekt sta vključeni tudi izobraževanje in usposabljanje kadra, ki bo te rešitve uporabljal. Vzpostavljen bo sistem zaznavanja dogajanja v kibernetskem prostoru z možnostjo priprave ocene situacijskega zavedanja na področju kibernetske in nacionalne varnosti v Republiki Sloveniji. Izhodiščna vrednost projekta je 33.530.091 evrov z davkom na dodano vrednost.

Nedavna epidemija covida-19 je razkrila nekatere pomanjkljivosti v odpornosti osrednje bolnišnične infrastrukture nacionalnega pomena, med

drugim pa je pokazala, da država nima zmogljivosti za koncentrirano bolnišnično obravnavo velikega števila pacientov v enakem ali podobnem nujnem zdravstvenem stanju. Namen drugega projekta je gradnja in oprema novega nacionalnega zdravstvenega centra za izredne razmere, zasnovanega kot vojaška bolnišnica. Ta bo vključena v javni zdravstveni sistem in bo z združenimi močmi Vojaške zdravstvene enote Slovenske vojske ter Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana prispevala k povečani odpornosti Republike Slovenije v primerih, ko bo veliko ljudi obbolelih, poškodovanih ali ranjenih. Gre za zdravstveno zmogljivost za dvojno rabo, in sicer za zagotavljanje zdravstvene oskrbe za vojaške namene in uporabo v okviru javnega zdravstva. V okviru vzpostavitve nacionalnega zdravstvenega centra za izredne razmere bo zgrajen severni prizidek Bolnišnice dr. Petra Držaja v Ljubljani. Tako se bo povečal, in ne samo nadomestil, del dotrajanih zmogljivosti za bolnišnično zdravstveno obravnavo prebivalstva. Gradnja in oprema nove vojaške bolnišnice bo obsegala 18.700 kvadratnih metrov bruto površine, pri čemer bo 12.900 kvadratnih metrov namenjenih glavnim in spremljajočim prostorom bolnišnice z najmanj 160 bolniškimi posteljami, celovito funkcionalno diagnostiko, štirimi operacijskimi dvoranami v funkcionalno urejenem operativnem bloku, intenzivnimi in izolacijskimi posteljnimi enotami ter bolniškimi oddelki za standardno nego. Preostanek bruto površine bo predstavljala dvoetažna podzemna garaža s parkirnimi površinami. Izhodiščna vrednost projekta je 86.916.198 evrov z davkom na dodano vrednost.

Novi center bo zagotovil dvig kibernetske varnosti.

PREDNOSTNE NALOGE IN STRATEŠKE USMERITVE NOVE EVROPSKE KOMISIJE

BESEDILO mag. Igor Vah, Sektor za evropske zadeve, DOP
FOTO Evropski parlament

Voditeljice in voditelji držav članic Evropske unije so na junijskem evropskem vrhu sprejeli strateško agendo ter se dogovorili o bistvenih usmeritvah in prednostnih nalogah Unije za obdobje 2024–2029. Ursula von der Leyen, predsednica Evropske komisije, je že julija v Evropskem parlamentu predstavila prednostne naloge in strateške usmeritve naslednje Evropske komisije, ki obsegajo osredotočene in skupne cilje v obdobju 2024–2029 tudi na področjih, kot sta varnost in obramba.

Prednostne naloge in strateške usmeritve naslednje Evropske komisije za obdobje 2024–2029 so usmerjene na najpomembnejše izzive, s katerimi se bo spoprijemala Evropska unija v svetu, ki postaja vse bolj konflikten, tekmovalen in negotov. Unija se mora zato znati prilagoditi, hkrati pa uveljaviti svoje ambicije in vlogo strateškega svetovnega akterja. Mir v Evropi ni bil nikdar samoumeven, ruska vojna agresija v Ukrajini pa je razblinila še zadnje iluzije o njegovi samoumevnosti. Zadnja leta so bila resen opomnik o tem, kako krhek je mir, obenem pa tudi svarilo, da mora Evropa zagotoviti lastna sredstva za obrambo in zaščito ter odvrčanje morebitnih nasprotnikov. Evropska varnost je nedeljiva in vsak izziv za evropsko varnostno strukturo vpliva na varnost Evropske unije in njenih držav članic. Vrnitev k politiki moči pomeni, da nekatere države delujejo v kontekstu zgodovinskih pravic in območja vpliva, namesto da bi spoštovale mednarodno dogovorjena pravila in načela ter spodbujale mednarodni mir in varnost.

EVROPSKA OBRAMBNA UNIJA

Predsednica Ursula von der Leyen je v svojih prednostnih nalogah in strateških usmeritvah nove Evropske komisije poudarila, da bo delo v naslednjih

petih letih osredotočeno na oblikovanje evropske obrambne unije. Evropa lahko veliko več naredi za podporo in usklajevanje prizadevanj za krepitev industrijske ter tehnološke baze evropske obrambe, inovacij in enotnega trga. Zadnja leta so razkrila kronično premajhno vlaganje in premalo učinkovito porabo sredstev v vojaške zmogljivosti. Za pomoč pri usklajevanju tega dela na evropski ravni bo imenovala komisarja za obrambo, ki bo odgovoren za obrambno industrijo in vesolje ter bo tesno sodeloval z naslednjim visokim predstavnikom za zunanje zadeve in varnostno politiko. Da bi oblikovali nov pristop in opredelili skupne naložbene potrebe, bodo na začetku mandata predstavili belo knjigo o prihodnosti evropske obrambe. Poudarjeni bosta krepitev partnerstva med Evropsko unijo in Natom, da bi zajeli vse grožnje, tudi nove nevarnosti, povezane s kibernetiskimi, hibridnimi ali vesoljskimi vprašanji, ter krepitev transatlantskega partnerstva. V obdobju ponovnega oboroževanja je prva prednostna naloga znatno povečanje naložb. Čeprav je bil dosežen napredek, se obrambni proračuni še vedno večinoma

porabljajo na nacionalni ravni. Le del izdatkov za opremo v Evropi je namenjen skupnemu javnemu naročanju Evropske unije. Države članice še vedno veliko večino nabav za obrambo opravijo zunaj Evrope. Evropska komisija si bo tudi prizadevala okrepiti Evropski obrambni sklad in vlaganja v tehnološko visoko razvite obrambne zmogljivosti na kritičnih področjih, kot so pomorsko, kopensko ter zračno bojevanje, kibernetška obramba in zgodnje opozarjanje, ki temelji na vesoljski tehnologiji. Pomembna naloga bo povečati vlaganja v evropsko obrambno industrijo in spodbuditi skupna javna naročila za odpravo najbolj kritičnih pomanjkljivosti v zmogljivostih Evropske unije.

PRIPRAVLJENOST EVROPSKE UNIJE NA KRIZE

Evropa poleg krepitve obrambnih zmogljivosti potrebuje tudi nove ambicije glede pripravljenosti na krize in varnostne grožnje. Nova Evropska komisija bo pripravila strategijo Unije za pripravljenost na podlagi poročila o civilni in vojaški pripravljenosti Evropske unije, ki ga bo konec leta predstavil nekdanji finski predsednik Sauli Niinistö. V okviru tega se bodo osredotočili na nadaljnjo krepitev zmogljivosti kibernetške obrambe, usklajevanje nacionalnih kibernetških prizadevanj ter varovanje kritične infrastrukture. Visoko na dnevnem redu predsednice Evropske komisije pa ostaja nadaljnja podpora Ukrajini, tudi pri obnovi in prizadevanjih za doseg pravičnega miru. Najboljša naložba v evropsko varnost je vlaganje v varnost Ukrajine. Finančno, politično in vojaško podporo Evrope moramo ohraniti tako dolgo, kot bo treba. Uporabili se bodo instrumenti, ki so na voljo, tudi evropski mirovni instrument, s katerim financiramo vojaško opremo.

SOSEŠČINA EVROPSKE UNIJE IN ŠIRITVENI PROCES

Ena izmed pomembnih prednostnih usmeritev Evropske komisije bodo tudi prizadevanja za intenzivni proces širitve Unije na Zahodni Balkan

Ursula von der Leyen je v Evropskem parlamentu predstavila sestavo Evropske komisije.

in vzhodno soseščino (Ukrajina, Moldavija in Gruzija), torej širitev kot geopolitična nujnost. Gre za postopno integracijo, ki bo temeljila na doseganju pogojev in kriterijev ter odločevalskem procesu s kvalificirano večino. Imenovan bo tudi poseben komisar za širitev in obnovo Ukrajine, ki bo usmerjal celoten širitveni proces. Širitev Evropske unije ima lahko tudi odvrčalni pomen in vpliva na večjo kredibilnost ter ugled. Pomaga zmanjševati našo odvisnost ter krepi odpornost in konkurenčnost, prav tako pa povečuje našo varnost. Pomembna bi bila geopolitična širitev na Zahodni Balkan, ki bi preprečevala in onemogočala vpliv zunanjih akterjev.

SKLEP

V naslednjem petletnem mandatu nove Evropske komisije se pričakujejo ambiciozni in drzni ukrepi, ki bodo povečali obrambno pripravljenost, odpornost in razvoj zmogljivosti Evropske unije ter naložbe v obrambo. Hkrati je pričakovana tudi krepitev zmogljivosti za zagotavljanje odpornosti in pripravljenosti za odzivanje na različne krize. Varnostni izzivi, s katerimi se spoprijema Evropska unija, strukturne spremembe v globalni ekonomiji, podnebne spremembe, digitalna transformacija in širitev Unije bodo zahtevali prilagoditev ter velike spremembe, da bo Evropska unija lahko uspešno okrepila odpornost in obrambno pripravljenost. V prihodnosti bo zelo pomembno usklajevanje večletnega finančnega okvira Evropske komisije, ki bo moral odražati prednostne naloge in strateške usmeritve ter zagotoviti, da bo proračun Evropske komisije primeren za prihodnost in zadošten za vse nove izzive. Sodelovanje bo treba razširiti tudi z Evropsko investicijsko banko, da bo lahko pomagala financirati skupne obrambne projekte in novosti na obrambnem področju.

20 LET BISTRISKIH MRAVLJIC

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

V ponedeljek, 9. septembra, na predvečer dneva 670. logističnega polka, je na bistriskem gradu v Slovenski Bistrici potekala slovesnost ob dnevu enote. Postroj pripadnikov in številne nekdanje pripadnike ter poveljujoče sta pozdravila poveljnica polka podpolkovnica Mojca Lah in slavnostni govornik poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Boštjan Močnik.

10. septembra 2004 je bil ustanovljen 670. poveljniško-logistični bataljon, ki je deloval v sestavi 1. brigade. Takratna naloga enote je bila logistična podpora delovanju poveljstva in enot ter podpora poveljevanju poveljstva brigade. Leta 2012 se je enota preimenovala v 670. logistični bataljon, s preoblikovanjem Slovenske vojske leta 2013 pa v 670. logistični polk, skladno z ukazom o preoblikovanju Slovenske vojske, da se vzpostavi nova sestava in poveča ter izboljša učinkovitost logistične podpore v Slovenski vojski. 670. logistični polk je namenjen načrtovanju, organiziranju in izvedbi storitev, oskrbovanja ter premikov in transportov na ozemlju Slovenije in v tujini. Sodeluje pri oblikovanju premostljivih zmogljivosti s funkcionalnega področja oskrbovanja, premikov in transporta, storitev ter izvajanja manipulacije streliva in minskoeksplozivnih sredstev. Je pa tudi nosilec usposabljanj kandidatov za voznike kategorij C in CE ter specialističnih usposabljanj

s področja oskrbe in prometa. Simbol enote je mravljica, ki predstavlja premišljeno borbenost, marljivost in vzdržljivost. Enote so v dveh desetletjih poveljevali Franc Koračin, Peter Einfalt, Jožef Budja, Jernej Peternelj, Friderik Škamlec, Franci Mogolič, Andrej Skodič in sedanja poveljnica Mojca Lah. Glavne naloge na pragu tretjega desetletja delovanja enote so doseganje končnih operativnih zmogljivosti srednje transportne čete in skupin za kontrolo premikov, logistična podpora pomembnih vojaških vaj in delovanja Slovenske vojske ter opravljanje nalog v podporo države gostiteljice pri prehodu tujih oboroženih sil čez slovensko ozemlje. Pomembni izzivi za enoto so načrtovanje in sinhronizacija logistične podpore enotam Slovenske vojske, opravljanje rednih prednostnih nalog, vzdrževanje stanja usposobljenosti enote in vzpostavitev zmogljivosti v pogojih omejenih kadrovskih in materialnih virov. Dodatna izziva pa sta tudi načrtovanje in izvedba posodobitev logistične enote Slovenske vojske.

Poveljnica polka podpolkovnica Mojca Lah je v pozdravnem nagovoru ob dnevu enote poudarila pomen 670. logističnega polka za Slovensko vojsko. »Praznovanje smo umestili v zadnji možni premor, preden začnemo podpirati največjo in najboljše vajo Slovenske vojske Zvezda Triglava 2024, preverjati transportne vode srednje transportne čete, usposabljamti voznike, sodelovati v vaji Preskok kot vadbenec, podpirati rotacije v mednarodnih operacijah in na misijah ter opravljati naloge v podporo države gostiteljice,« je povedala poveljnica Lah. Hkrati pripadniki polka opravljajo tudi redne naloge, kot so varovanje objektov, skladiščenje in manipulacija materialnih

sredstev, streliva in minskoeksplozivnih sredstev, prevozi, izvajanje oskrbe, storitev, upravljanje objektov in skladišč, vzdrževanje infrastrukture ter dejavnosti na področju civilno-vojaškega sodelovanja. Podpolkovnica Lah je izpostavila najpomembnejše mejnike v prvem obdobju razvoja enote, kot so vzpostavitev in preverjanje transportne čete ter njena napotitev na misijo, zagotavljanje čete v odzivnih silah, preverjanje končnih operativnih zmogljivosti prve prednje logistične čete in skupin za kontrolo premikov. V drugem obdobju je enota zagotavljala module za vse zmogljivosti Slovenske vojske, začela pa je z največjo bataljonsko skupino. Podpolkovnica Lah je izpostavila, da so se pripadniki enote vedno in takoj odzvali na klic državljanov Slovenije v okviru sistema zaščite in reševanja ter dokazali, da se lahko prebivalci Slovenije vedno zanesejo na njih. Tako je bilo tudi lani ob največji ujmi. Začetno obdobje razvoja

Poveljnica Lah je podelila medalje, pohvale in zahvale.

Postroj pripadnikov ob dnevu enote

enote so zaznamovali nova vozila in oprema, ki so v enoto vnesli motivacijo in zagon za nadaljnje delovanje. V nadaljevanju je poveljnica polka poudarila, da so vozila in oprema, ki jih še vedno uporabljajo, že iztrošeni ter da so nova transportna vozila MAN naznanila novo obdobje opremljanja logističnih enot Slovenske vojske. Postopoma so začeli prejemati novo taborno opremo ter nazadnje tudi nove cisterne za vodo. Po besedah poveljnice so in bodo tudi v prihodnosti najpomembnejši dejavnik vsakega kolektiva ljudje. »Delovanja in vzdržljivosti enot Slovenske vojske, ohranjanja strokovnega znanja in razvoja v prihodnosti ne bo mogoče doseči brez vas tukaj in tistih, ki bodo morali priti zraven in ki bodo prišli za vami. Enote imamo omejen vpliv na pridobivanje kadra, možnosti za izboljšanje pa imamo pri obsegu nalog in načrtovanju. Želim si več poslušalstva odločevalcev za naše predloge, ki za pripadnike lahko pomenijo ogromno,« je povedala poveljnica. Zahvalila se je tudi lokalni skupnosti, s katero enota odlično sodeluje vse od nastanka polka, prav tako nekdanjim pripadnikom in poveljnikom polka ter vsem, ki so kakor koli pripomogli k njegovemu ugledu. »Moje zaključne besede namenjam vam, pripadnicam in pripadnikom 670. logističnega polka. Kakšen je obseg nalog in v kakšnih pogojih vam jih je uspelo opraviti v preteklem obdobju, veste samo vi in tisti, ki so tukaj z nami in ki so v katerem koli obdobju oblikovali to enoto. Ste najbolj obremenjena enota v Slovenski vojski, pogosto vam ne znamo prisluhniti, vas ne znamo spočiti in vam ne znamo dati vedeti, da ste naloge opravili dobro ali odlično. Hvala vam za vaš vsakodnevni trud, za odrekanja ter za to, da kljub vsemu ostajate del našega

kolektiva,« je poudarila podpolkovnica Lah ter se za podporo zahvalila tudi družinam pripadnikov. Po njenih ocenah je logistični polk najboljša enota Slovenske vojske, ki vsak dan pooseblja skupne vrednote, ki jih v širši družbi primanjkuje. »Slovenska vojska brez vas ne more danes in brez vas ne bo mogla preživeti v prihodnosti. Srečno, mravljice, tudi v naslednjih dvajsetih letih,« je svoj nagovor sklenila poveljnica polka.

Slavnostni govornik na slovesnosti je bil poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Boštjan Močnik. Poudaril je, da tako kot v Celju, Mariboru, Murski Soboti tudi v Slovenski Bistrici potrjujejo globoko vpetost vojaških enot v lokalno okolje. Iskreno je čestital pripadnikom polka za dvajseti rojstni dan in potrdil izjavo poveljnice, da ni vojske na svetu, ki bi se imenovala vojska, brez robustne logistike. Tako v miru in še posebej v vojni. Poudaril je, da je delo pripadnikov polka vidno ne le v obdobju, ko poveljuje silam Slovenske vojske, temveč tudi vodstvom prejšnjih poveljnikov sil. Brez 670. logističnega polka ni dejavnosti in dogodkov niti v tujini niti v Republiki Sloveniji. Izpostavil je, da 20-letnica enote sovпада z obdobjem, ko je bil kot mlad poveljnik čete v mednarodni operaciji in na misiji ter je poslušal finskega brigadnega generala, katerega besede je povzel v nekaj stavkih. Ta je po tridesetih letih, ko je postal brigadni general, dojel, da je logistika vse. In tako je tudi v našem okolju. »Kot enoti vam želim, da v tretje desetletje odnesete s seboj in predate tistim, ki se vam bodo v naslednjih letih priključili, to, kar imate danes že vrojeno v enoti, in sicer čut za sočloveka, to, da ste trmasti in se ne predate in da pomagatega drug drugemu. Nihče ni nikoli trdil, da je logistika lahka. Ne. Logistika je zahtevna,« je poudaril poveljnik sil z željo, da bi pripadniki enote svoje delo še naprej opravljali s ponosom in dvignjeno glavo.

Slovesnosti ob 20-letnici 670. logističnega polka so se udeležili povabljeni gostje iz lokalne skupnosti, civilnih organizacij, Zveze slovenskih častnikov,

Zveze veteranov vojne za Slovenijo ter drugih veteranskih organizacij, mnogi nekdanji zaposleni in nekdanji poveljujoči kader v polku. V okviru proslave so pripadnikom podelili medalje, pohvale in zahvale 670. logističnega polka. Razglasili so tudi najboljšega vojaka za leto 2023, to je postal desetnik Mitja Smogavec iz 1. transportne čete. Plaketa za najboljšega podčastnika leta 2023 pa je pripadla štabnemu vodniku Aleksandru Papotniku iz čete za storitve. Posebno zahvalo poveljnice 670. logističnega polka za dolgoletno sodelovanje in pomoč so prejeli Kulturno-umetniško društvo Janko Živko Poljčane, Strelsko društvo Proarmis in Zavod za kulturo Slovenska Bistrica. Slovesnost so z glasbenimi nastopi popestrili člani Pevskega zbora Dragonarji generala Maistra, ki deluje že od leta 2007 in je ena izmed sekcij društva Lovrenc iz Dolenje vasi pri Cerknici.

Odhod bojnega prapora s prizorišča slovesnosti

ŠTUDENTOM PREDSTAVILI POSTOPKE OB IZBRUHU BOLEZNI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Študenti so si najprej oblekli zaščitna oblačila.

Veterinarska enota Slovenske vojske, ki ima sedež v Kočevski Reki, že več leto uspešno sodeluje z različnimi civilnimi institucijami in izobraževalnimi ustanovami, najtesneje prav z Veterinarsko fakulteto Univerze v Ljubljani. Septembra letos so za domače in tuje študente veterine, udeležence poletne šole Biovarnost, pripravili predstavitev postopkov ob izbruhu nalezljive bolezni pri živalih. Študenti so bili navdušeni nad praktičnimi vsebinami in priložnostjo, da sodelujejo pri postopkih čiščenja in razkuževanja.

Mednarodne poletne šole Biovarnost, ki jo je med 15. in 21. septembrom organizirala Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani, se je udeležilo okoli 15 študentov iz Slovenije, Hrvaške, Slovaške, Srbije in Severne Makedonije ter s Kosova. Veterinarska enota Slovenske vojske je v okviru praktičnega dela programa 19. septembra v Kočevski Reki pripravila različne delovne točke oziroma simulacijo izbruhu nalezljive bolezni pri živalih ter prikazala opremo in postopke delovanja na okuženem območju. Biovarnost je po besedah organizatorja in člana vodstva poletne šole profesorja z Veterinarske fakultete dr. Tadeja Malovrha prevod in sinteza dveh pojmov – *biosafety* in *biosecurity*. Prvi pojem obsega različne ukrepe in postopke za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja vnosa in prenosa škodljivih organizmov, drugi pa se osredotoča na izvajalce ukrepov, ki morajo biti dovolj usposobljeni in zaupanja vredni, saj lahko pri delu

z mikroorganizmi ali v laboratoriju pride tudi do bioterorizma. »Zamisel o organizaciji poletne šole je bila prisotna že dlje časa, pandemija covi-da pa je pokazala, kako pomembni so preventivni ukrepi, kadar imamo opravka z mikrobnimi agensi, oziroma kako pomembni so biovarnostni ukrepi. Šolo letos organiziramo prvič. Veseli in hvaležni smo, da je v programu tudi vojaški del. Z Veterinarsko enoto na področju izobraževanja že dolgo uspešno sodelujemo,« je pojasnil dr. Malovrh. Dodal je, da so praktične izkušnje za študente zelo dragocene, zato je hvaležen Slovenski vojski, da so lahko prav v Kočevki Reki študenti preizkusili različno opremo za dezinfekcijo in zaščitna oblačila.

PRAVILNI POSTOPKI PREPREČUJEJO OKUŽBE

Strokovni vodja Veterinarske enote višji vojaški uslužbenec XIII. razreda Branko Dolenc je pojasnil, da so pripadniki Veterinarske enote ob podpori pripadnikov čet za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo 1. in 72. brigade, ki upravljajo vozilo Iveco z zabojnikom za dekontaminacijo Cristanini, študentom prikazali pravilne postopke oblačenja in slačenja zaščitnih oblačil pri vstopu na neko okuženo območje ter različne načine čiščenja ter razkuževanja objektov in vozil. Študente so seznanili z različno opremo Slovenske vojske ter jim predstavili stacionarni in mobilni laboratorij. Obisk so študenti končali z ogledom vojaških psov

v Primožih. »Študente smo razdelili v dve skupini. Ena skupina bo izvajala suho in mokro čiščenje in razkuževanje ter se seznanila s toplotnim zamegljevalcem, druga skupina pa bo čistila in razkuževala vozila, ki zapuščajo okuženo območje. Nato se bosta skupini zamenjali. Velik poudarek dajemo tudi pravilnemu oblačenju in slačenju zaščitnih oblačil. Prav pri slednjem iz izkušenj vemo, da je zelo pomembno. Pred leti se je namreč skupina španskih medicinskih sester okužila z ebolo prav zaradi nepozornosti pri slačenju oblek. Včasih zaščitno oblačilo namažemo z barvo, da preverimo, ali so na koži ostali kakšni sledovi, in tako ocenimo natančnost postopkov,« je pojasnil Branko Dolenc. Študentka veterine Tara Česnik je na zadnji delovni točki povedala, da je bilo zelo zanimivo

v praksi spoznati teorijo. »Dobro je, da sami preizkusimo, kako se je treba obnašati v takih situacijah. V zaščitni obleki je bilo precej vroče in predstavljam si, da bi bilo poleti ali v toplih krajih v takih razmerah naporno delati. Poskusili smo tudi razkužiti tla in vozila,« je strnila svoje vtise. Študentka Marta Čurčić iz Zagreba pa je povedala, da je bil vojaški prikaz zelo zanimiv, saj v svoji državi še ni imela priložnosti spoznati vojaških zmogljivosti na tem področju. »Tudi sama sem lahko preizkusila nekatere zadeve. Zelo mi je všeč, da so v programu teoretične in praktične vsebine z različnih področij, da se seznanjamo s postopki v Sloveniji in Evropi ter spoznavamo stare in nove metode biovarnosti. Ogledali smo si tudi farmo in se seznanili s preventivnimi dejavnostmi. Zelo je bilo poučno

Spoznali so opremo in naprave za razkuževanje.

Študenti so sami dekontaminirali vozila.

in menim, da bi se moralo s temi postopki seznaniti čim več ljudi, ne le veterinarji,« je pogovor sklenila sogovornica.

PRIDOBILI NOVO LABORATORIJSKO OPREMO

Vajo si je ogledal tudi poveljnik Veterinarske enote podpolkovnik Matjaž Kavčič, ki je pojasnil, da se njihova enota ukvarja z veterinarskimi dejavnostmi, povezanimi z zdravjem živali in zoonozami – boleznimi, ki se z živali prenašajo na ljudi. Skrbijo tudi za zaščito pred boleznimi na terenu, izvajajo preglede ustreznosti živil in pitne vode, ukrepe ob odkritju nalezljivih živalskih bolezni ter dezinfekcije, deratizacije in dezinsekcije. V enoti deluje tudi Enota za vzrejo in šolanje psov. V zadnjih letih so se kadrovske in materialno okrepili, med drugim so pridobili novo in sodobno laboratorijsko opremo, ki omogoča hitro prepoznavanje različnih povzročiteljev bolezni iz vzorcev. Prek javnega razpisa pa trenutno kupujejo nove pse, ki jih bodo šolali za različne potrebe Slovenske vojske. Poveljnik Kavčič je pohvalil odlično sodelovanje z Veterinarsko fakulteto, s katero so pred kratkim podpisali nov sporazum. Ta jim omogoča še boljše sodelovanje na izobraževalnem področju. »Kader Veterinarske fakultete za naše pripadnike izvaja različna predavanja, mi pa študentom predstavljamo naše delovanje. Tako se bodoči kadri seznanijo z našimi postopki in opremo. Sodelujemo tudi pri državnih načrtih odzivanja, in če bi nas kdaj potrebovali na terenu, bi lažje usklajevali delo,« je pogovor sklenil podpolkovnik Kavčič.

IŠČEJO KANDIDATE, KI POKAŽEJO NAPREDEK

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Pot do poklica vojaškega pilota je dolga in zahtevna. Prva stopnička na tej poti pa je selekcija, na kateri se prijavljene kandidati potegujejo za štipendije Ministrstva za obrambo. Letos je izbor potekal v sredini septembra, inštruktorji iz Letalske šole 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe pa so na njem iskali kandidate, ki so visoko motivirani, sposobni hitrega učenja ter delovanja pod stresom. Kandidate in kandidatke smo obiskali na dan, ko so prvič leteli s šolskimi letali Slovenske vojske Zlin Z-242.

Selekcija za podelitev štipendij pilotom že več let poteka septembra. Letos se je udeležilo 17 kandidatov, ki so končali srednješolsko izobraževanje, so vpisani v prvi letnik študija na Fakulteti za strojništvo in so uspešno prestali preverjanje gibalnih sposobnosti ter zdravniški pregled. Prvi teden je selekcija potekala v učilnicah in na simulatorju, drugi teden pa je sledilo še testno letenje na šolskih letalih Zlin Z-242. Inštruktorji so v tem času ugotavljali sposobnosti kandidatov, ki se bodo šolali za pilote Slovenske vojske.

Kandidati so se preizkusili tudi na simulatorju letenja.

Priprava pred vzletom

LEONARD ŠKRABEC

»Bil sem tudi malo pod stresom, saj je odgovornost velika in moraš sam izpeljati nekatere stvari.«

PRIPRAVE NA LETENJE SE ZAČNEJO NA TLEH

Po prvem tednu izbora je ostalo še 12 kandidatov in dve kandidatki. Pridružili smo se prvi ekipi na jutranjih pripravah na letenje. Mnogi izmed kandidatov so tisti dan prvič sami upravljali letalo. Inštruktorji so kandidate in kandidatke spraševali različne podrobnosti, povezane z letenjem. Pri odgovorih so želeli natančnost in doslednost ter jasne opise postopkov. Večkrat so poudarili, da se učenje za letenje in priprave nanj začnejo na tleh, saj v zraku ni časa za ugibanje. »Dobra priprava na tleh je pogoj za uspešno izvedbo letenja,« so bili jasni. Sledila je seznanitev z meteorološkimi razmerami. Opremljeni s padali so se nato kandidati skupaj z inštruktorji izmenično odpravili proti letalom Zlin. Vodja selekcije stotnik Luka Štrus je povedal, da do kandidatov pristopajo zelo individualno, spremljajo njihov napredek, si z drugimi inštruktorji izmenjajo mnenja in ocenjujejo, kako kandidati odpravljajo napake. »Z različnimi pristopi poskušamo iz njih izveliči najboljše, tako v teoretičnem kot praktičnem delu. To ni poučevanje, temveč selekcija, tako da so kandidati nenehno ocenjevani. Ugotavljamo, kako delujejo pod pritiskom, v stresnih situacijah, kako napredujejo, ocenjujemo njihovo

zmožnost učenja in pomnjenja ter sposobnost pretvarjanja teoretičnega znanja v praktično,« je izpostavil inštruktor in poudaril, da poklic vojaškega pilota zahteva veliko želje ter motivacije. Inštruktor nadporočnik Gorazd Pusovnik je prav tako izpostavil, da si morajo njihovi bodoči sodelavci res želeli tega, saj pot do naziva vojaškega pilota ni preprosta. »Treba je imeti ljubezen do letenja,« je poudaril. Dodal je, da se je na svojo selekcijo dobro pripravil in se je z veseljem spominja, saj je nanjo prišel samozavesten. »Letala so znana in vsak mora najti način, da se čim bolje seznani z njimi in s postopki. Mogoče se pozanima pri nekdanjih kandidatih, najde informacije na spletu,« je o pripravah povedal pilot. Poudaril je, da se nato postopke učijo na tleh, v zraku

TIA MOŽINA

»Že od malega mi je letalstvo pri srcu in želim si postati pilotka. Že štiri leta se ukvarjam z jadralnim letenjem.«

samo preizkušajo občutke: kako se do daja plin, kakšne so sile na palice. »Danes bodo opravili prvi let, nato bomo v prihodnjih dneh letenje stopnjevali na dva ali tri polete, tudi manevre bomo stopnjevali in od kandidatov pričakovali, da pokažejo napredek ter odpravijo napake,« je pojasnil nadporočnik Pusovnik. Stotnik Štrus pa je dodal, da so odzivi pri prvem letenju zelo različni. Nekateri so bolj, drugi manj suvereni, vsekakor pa ni dobro, da je kandidate strah, saj morajo biti odločni, da nekaj izpeljejo ne glede na stresno situacijo. V prihodnosti bodo to piloti, ki bodo opravljali operativne letalske naloge ali reševali v gorah. Pilota sta še poudarila, da nekateri kandidati že imajo nekaj izkušenj s športnim letenjem, vendar to ni vedno prednost.

NAVDUŠENJE NAD PRVIM POLETOM

Po pristanku smo se pri dveh kandidatih pozanimali, kako je potekal prvi let in kaj ju je motiviralo k prijavi na selekcijo. Leonard Škrabec iz Krškega je povedal, da je končal tehnično gimnazijo in se za letenje zanima že od malih nog. »Nisem se sicer ukvarjal s tem, sem pa bil nenehno v stiku s tem področjem. To je moja otroška želja,« je povedal bodoči študent Fakultete za strojništvo. »Bil sem na dnevu odprtih vrat v Cerkljah ob Krki in na vojaškem taboru. Oče pa je bil častnik v Slovenski vojski, zato sem vedno spremljal dogajanje v vojski,« je še izpostavil sogovornik in navdušeno opisal prvi let: »Res neverjeten občutek, nekaj najboljšega! Bil sem tudi malo pod stresom, saj je odgovornost velika in moraš sam izpeljati nekatere stvari.

Pod vodstvom inštruktorja so opravili svoj prvi let z letalom Zlin Z-242. ▼

Mislím, da bo drugič že lažje, saj sem zdaj videl, kaj je pomembno in na kaj se moram še pripraviti.« O inštruktorjih je povedal, da so odlični, da razložijo postopke ter so v veliko pomoč, zahtevajo pa tudi red in disciplino. Tia Možina iz Prebolda prihaja iz letalske družine, saj sta bila pilota njen dedek in oče. »Že od malega mi je letalstvo pri srcu in si želim postati pilotka. Že štiri leta se ukvarjam z jadralnim letenjem, vpisana pa sem v prvi letnik Fakultete za strojništvo,« je pojasnila. Na selekcijo se je poskusila pripraviti tako, da je poiskala informacije na spletu, vendar je veliko specifičnega znanja. »Kljub temu se ni težko učiti, saj je nagrada letenje,« se je nasmehnila. »Prvi let je bil res odličen, navdušena sem. Najtežje je bilo vzleteti, saj sem bila še malo negotova, preostali del leta in pristajanje pa sta bila super. Danes nam inštruktorji še pomagajo, v prihodnjih dneh pa bomo morali pokazati čim več samostojnosti. Tudi kot skupina smo se ujeli, skupaj se učimo in pripravljamo, družji pa nas isti interes, to je veselje do letalstva. V prihodnosti želim leteti s pilatusi ali helikopterji,« je še povedala ena izmed dveh kandidatk. Pri letošnji selekciji je sodelovalo osem inštruktorjev Letalske šole, ki so skrbeli za pripravo kandidatov in njihovo varnost. »Ob morebitnih nevarnih situacijah vedno prevzamemo nadzor, sicer pa pustimo, da kandidati svoje napake ali pomanjkljivosti odpravljajo sproti. Na vse situacije smo dobro pripravljeni,« je o varnosti povedal nadporočnik Pusovnik. »Selekcijo zdaj kandidati opravljajo že po srednji šoli, saj poskušamo pridobiti čim mlajše, da lahko že med študijem opravijo več teoretičnih in praktičnih vsebin ter pridobijo ustrezne licence. Čakajo jih še temeljno vojaško strokovno usposabljanje in Šola za častnike ter specializacija, nato pa se začnejo šolati kot piloti začetniki v Letalski šoli Slovenske vojske. Po približno petih letih niso več le učenci,« je pot vojaškega pilota opisal vodja selekcije stotnik Štrus.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 377
SEPTEMBER 2024

6647.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) ter pooblastila št. 020-27/2024-371 z dne 17. 7. 2024 se izda

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Dejan BREČKO, 1979
Ivan HVALA, 1961
Peter JEVŠNIK, 1967
Lilijana KRISTAN, 1962
Aleš KUNČIČ, 1966

Številka: 094-2/2024-34
Datum: 23. 8. 2024

Dr. Damir ČRNČEC
DRŽAVNI SEKRETAR

6648.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV

RODOVSKEGA BATALJONA 72. BRIGADE

I. v čin naddesetnika:
Lidija LUNEŽNIK, 1983

II. v čin poddesetnika:
Jernej DORNIK, 1990
Suzana GUMZEJ, 1981
Monika JANŽEKOVIC, 1993
Bojana JUTERŠA, 1978
Štefan KISILAK, 1978
Anton PIVEC, 1976
Lavra ZAGAJŠEK, 1990

Številka: 811-2/2024-18
Datum: 13. 3. 2024

Podpolkovnik
Matija SKRBINEK
POVELJNIK BATALJONA

6649.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
SPECIALIZIRANE ENOTE
VOJAŠKE POLICIJE

I. v čin desetnika:
Matevž ŽUŽEK, 1996

II. v čin poddesetnika:
Andrej BAŠEK, 2000
Marko BIZJAK, 1995
Jure MEDVEŠEK, 2001

Številka: 811-2/2024-21
Datum: 14. 3. 2024

Brigadir
Boštjan MOČNIK
POVELJNIK SIL

6650.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3.

ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
74. PEHOTNEGA POLKA

I. v čin naddesetnika:
David DJAKOVIČ, 1981
Tomaž FERENČAK, 1979
Saša PERŠA, 1982

II. v čin desetnika:
Vinko JAGODIČ, 1995
Blaž KNEZ, 1994
Andreja NIKL, 1985
Edvin Frančišek SKOK, 1998

III. v čin poddesetnika:
Benjamin BAŠEK, 2000
Niko BOMBEK, 2001
Klemen ČANČER, 1995
Darko FIDERŠEK, 1986
Simon GRABNER, 1981
Milan HORVAT, 1982
Samo JAKOB, 1985
Žiga JERŠEK, 2000
Danijel KRAJNC, 1988
Teodor KRAJNC, 1994
Primož LOVREC, 1989
Jure MARZIDOVŠEK, 2000
Gregor PINTAR, 1994
Igor SEDLAREVIČ, 1997
Renato SISINGER, 2001
Filip VINTER, 1999
Luka ŽIŽEK, 2000

Številka: 811-2/2024-20
Datum: 29. 3. 2024

Podpolkovnik
Gorazd SAGADIN
POVELJNIK POLKA

6651.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ

O POVIŠANJU VOJAKOV ENOTE
ZA KOMUNIKACIJSKE IN
INFORMACIJSKE SISTEME

I. v čin naddesetnika:
Klemen JUVAN, 1980
Mitja NUČIČ, 1987

II. v čin desetnika:
Franc PERKO, 1977

III. v čin poddesetnika:
Tilen ONIČ, 2000

Številka: 811-2/2024-16
Datum: 8. 4. 2024

Podpolkovnik
Sergej RODMAN
POVELJNIK EKIS

6652.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
132. GORSKEGA POLKA

I. v čin naddesetnika:
Tomaž SKUMAVC, 1982

II. v čin desetnika:
Robert FILIPOVIČ, 1985

III. v čin poddesetnika:
Jure ALEŠ, 1995
Matic FAFLIK, 1993
Aleksander JAN, 2001
Bor KOZINC, 1999

Številka: 811-2/2024-22
Datum: 15. 4. 2024

Polkovnik
Gregor VODEB
POVELJNIK 1. BRIGADE SV

6653.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list

RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV ENOTE
ZA KOMUNIKACIJSKE IN
INFORMACIJSKE SISTEME

I. v čin desetnika:
Andrej GLUŠIČ, 1981

II. v čin poddesetnika:
Rok BERNOT, 1996
Boštjan CERAR, 1982

Številka: 811-2/2024-26
Datum: 15. 5. 2024

Podpolkovnik
Anton PAKAR
POVELJNIK EKIS

6654.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
157. LOGISTIČNEGA POLKA

I. v čin desetnika:
Aljoša BELČIČ, 1993
Aleks ISKRA, 1992
Simon SRNKO, 1982

II. v čin poddesetnika:
Davor DOLENC, 1990

Številka: 811-2/2024-28
Datum: 15. 5. 2024

Podpolkovnik
Benjamin KOVAČIČ
POVELJNIK POLKA

6655.

Na podlagi četrtega odstavka 62.

člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA
GENERALŠTABA SV

v čin poddesetnika:
Borut CIRNSKI, 1994

Številka: 811-2/2024-29
Datum: 15. 5. 2024

Major
Vladimir GAŠPER
POVELJNIK EZD

6656.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
15. BRIGADE VOJAŠKEGA
LETALSTVA IN ZRAČNE OBRAMBE

v čin desetnika:
Mateja PRAH, 1986

Številka: 811-2/2024-30
Datum: 15. 5. 2024

Polkovnik
Janez GAUBE
POVELJNIK

6657.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV ENOTE
ZA SPECIALNO DELOVANJE

I. v čin desetnika:
Matej BIRTIČ, 1987

II. v čin poddesetnika:
Franc Mihael GOTLIN, 2000
Erazem GRAŠIČ, 1998
Miha MAVRETIČ, 1996
Benjamin PIRC, 2001
Jernej SVETEK, 1996

Številka: 811-2/2024-34
Datum: 31. 5. 2024

Podpolkovnik
Matija JAZBEC
POVELJNIK ESD

6658.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV GARDE

I. v čin desetnika:
Denis KALABIČ, 1991

II. v čin poddesetnika:
Aljaž BAVDEK, 2000
Peter PLEJIČ, 1990

Številka: 811-2/2024-40
Datum: 4. 6. 2024

Podpolkovnik
Bernard POLANEC
POVELJNIK GARDNE ENOTE

6659.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
670. LOGISTIČNEGA POLKA

I. v čin desetnika:
Urška RIŽNAR, 1996
Mitja SMOGAVEC, 1999

II. v čin poddesetnika:
Ana MILJKOVIČ, 1993
Janja PETEK, 1986
Sebastijan PETERŠIČ, 1984
Andrej PILIH, 1981
Mitja TREP, 1979

Številka: 811-2/2024-41
Datum: 4. 6. 2024

Podpolkovnik
Mojca LAH
POVELJNIK POLKA

6660.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
RODOVSKEGA BATALJONA
1. BRIGADE

I. v čin naddesetnika:
Gregor FILIPOVIČ, 1986
Andrej MOČNIK, 1981
Primož PEKLAR, 1980
Miha ŠTURM, 1986
Denis ZUPAN, 1988

II. v čin desetnika:
Miha BAN, 1996
Aleš PESTOTNIK, 1980
Matjaž PREMEC, 1990
Matej VINKOVIČ, 1991

III. v čin poddesetnika:
Franci BIZJAK, 1983
Gregor FLAKUS, 1983
Sebastjan LAKNER, 2002
Matej OREL, 1977
Nejc PADOVAN, 1991

Rok PINTAR, 1980
Anja PRAŠNIKAR, 1993
Alojz SMRKOLJ, 1979
Matjaž VELIKONJA, 2002

Številka: 811-2/2024-38
Datum: 7. 6. 2024

Podpolkovnik
Dragan MARIČ
POVELJNIK BATALJONA

6661.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
20. PEHOTNEGA POLKA

I. v čin desetnika:
Mihajlo DOKL, 1995
Katja KRIŽOVNIK KERŠ, 1980
Tomaž RIZMAL, 2001

II. v čin poddesetnika:
Timotej DEBELJAK, 1995
Žiga GOLEŽ, 2000
Marko KLADNIK, 2003
Matic KOROŠEC, 1999
Alen KUHELNIK, 2000
Matic LENKO, 1987
Jakob PAVLIČ, 2000
Ivo RIHTER, 2001
Nik VAUHNİK, 1998
Matej ZORIČ, 1979

Številka: 811-2/2024-42
Datum: 10. 6. 2024

Podpolkovnik
Andrej KRIVEC
POVELJNIK POLKA

6662.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Ura-

dni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA GARDE

v čin poddesetnika:
Martin CIMERMAN, 1995

Številka: 811-2/2024-43
Datum: 11. 6. 2024

Podpolkovnik
Bernard POLANEC
POVELJNIK GARDNE ENOTE

6663.
Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
153. LETALSKOTEHNIČNE
ESKADRILJE

I. v čin desetnika:
Alen KUKENBERGER, 2000

II. v čin poddesetnika:
Žiga MOŽINA, 2002
Bernard TANŠEK, 1978

Podpolkovnik
Andrej KLINAR
POVELJNIK 153. LETEHESK

Številka: 811-2/2024-31
Datum: 20. 6. 2024

6664.
Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20), petega odstavka 2. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Gardne enote Slovenske vojske (št. 094-4/2018-21 z dne 14. 6. 2018) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GARDNE ENOTE

I. ZLATO MEDALJO GARDE SV
prejmejo:
Tomo JEREBIČ, 1972
Boštjan KOSTEVC, 1972
Dušan PAVLI, 1974
Jože PLAHUTA, 1976
Anton SEVŠEK, 1982

**II. SREBRNO MEDALJO
GARDE SV**
prejmejo:
Borut GAJŠT, 1981
Tomo LAMPREHT, 1986
Miha PLANKO, 1984

**III. BRONASTO MEDALJO
GARDE SV**
prejmejo:
Aljaž BAVDEK, 2000
Alen BERTOLE, 1986
Jernej BOKAL, 1997
Blaž CESAR, 1993
Matjaž DERVARIČ, 1991
Maks GORIŠEK, 2001
Drago GRUŠKOVNJAK, 1983
Denis KALABIČ, 1991
Rajko KRAČUN, 1978
Denis MAJCEN, 1990
Erik OCVRK, 1997
Blaž PUŠENJAK, 1993
David RUDOLF, 1990
Davor ŠMIT UPLAZNIK, 1985
Rok VOVK, 1986
Aleksander VREČAR, 1990
Anže ZAPUŠEK, 1998
Bojan ŽAGAR, 1992

Številka: 094-5/2024-43
Datum: 21. 6. 2024

Podpolkovnik
Bernard POLANEC
POVELJNIK

6665.
Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
107. LETALSKE BAZE

I. v čin naddesetnika:
Božidar ŠTAMPEK, 1970

II. v čin desetnika:
Jože AJSTER, 1999
Rok PREVOLŠEK, 1986
Karin ŠIMENKO, 1999

III. v čin poddesetnika:
Amadej VIDMAR, 1992

Številka: 811-2/2024-36
Datum: 24. 6. 2024

Podpolkovnik
Janez KRAŠEVEC
POVELJNIK LETALSKE BAZE

POPRAVEK ODREDBE, ki je bila objavljena v avgustovski številki Revi- je Slovenska vojska pod zaporedno številko 6617.
Besedilo odredbe se pravilno glasi:

Na podlagi tretjega odstavka 63. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 9. ter 11. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

ODREDBO
O POVIŠANJU ČASTNIKOV

v čin brigadirja:
Dean GROFF, 1969
Tatjana PEČNIK, 1967

Številka: 811-1/2024-12
Datum: 14. 5. 2024

Marjan ŠAREC
MINISTER

GRADIJO
PARTNERSTVO
IN SODELOVANJE

BESEDILO Borut Podgoršek
in Petra Apšner
FOTO Borut Podgoršek

Slovensko-bolgarska
posadka v kabini
bolgarskega helikopterja

Septembra je v Večnacionalnem centru za helikoptersko usposabljanje v podporo specialnim silam v Zemuniku pri Zadru potekalo intenzivno usposabljanje bolgarske helikopterske posadke, pri katerem so imeli pomembno vlogo tudi pripadniki Slovenske vojske. Slovenski piloti so tokrat podpirali bolgarske kolege pri usvajanju ključnih modulov programa za helikopterske enote za specialno delovanje (angl. Special Operation Air Task Unit – SOA-TU). Med skupnim delom so stkali pristne in trdne odnose.

Program za helikopterske enote za specialno delovanje je namenjen izboljšanju zmogljivosti in pripravljenosti posadk helikopterjev za opravljanje nalog v okviru specialnih operacij. Cilj programa je usposobiti posadke za podporo pri opravljanju specialnih nalog v zahtevnih pogojih, vključno z letenjem ponoči. Center v Zadru, ki je eden ključnih za usposabljanje posadk za specialne operacije v regiji, je strateškega pomena tudi za Slovenijo, saj omogoča izmenjavo izkušenj in krepitev vezi s partnerji znotraj Nata. Slovenija in Bolgarija v okviru vojaškega letalstva sodelujeta na podlagi tehničnega sporazuma, ki sta ga državi podpisali leta 2020, ob našem obisku pa je bilo opaziti, da so se med pripadniki razvili pristni odnosi, polni kolegalnosti in pozitivnega duha. Septembrsko sodelovanje z bolgarskimi vojaškimi posadkami je potekalo v okviru modulov, ki so osredotočeni na zahtevne taktike in tehnike, kot so podpora specialnim enotam, vodenje zračne operacije na območju z minimalno vidljivostjo in delovanje v nevarnih okoljih. Slovenski pripadniki so Bolgarom pomagali izboljšati njihove sposobnosti v različnih pogojih letenja. Usposabljanje sicer obsega pet različnih modulov, ki jih morajo posadke uspešno opraviti za pridobitev certifikata. To so splošni modul, taktično letenje podnevi in ponoči, letenje v visokogorju podnevi in ponoči, alternativne metode vkrcavanja in izkrcavanja z različnimi vrvnimi tehnikami ter formacijsko letenje.

VELIK POUK NA SODELOVANJU

Sodelovanje z bolgarskimi pripadniki se je začelo marca letos, ko je slovenski inštruktor pilot major Andrej Košmrlj odšel v Bolgarijo, da se seznani z njihovim načinom letenja. »S piloti, ki so zdaj tudi na usposabljanju v Zemuniku, smo v dveh tednih naleteli 20 ur. Moram priznati, da je bil vsak dan intenziven,« je o začetku praktičnega sodelovanja povedal Košmrlj. Septembra so praktični del letenja predstavili v Center za helikoptersko usposabljanje, kjer jim je še naprej kot inštruktor pomagal Košmrlj. Zaradi zahtevnih pogojev letenja pa se jim je pridružil dodaten inštruktor, podpolkovnik Aleš Ogrinc. »Maja smo začeli izvajati osnovno usposabljanje Bolgarov, septembra pa smo nadaljevali z naprednim usposabljanjem v nočnem letenju,« je povedal Ogrinc. »Nočno letenje je zagotovo največji izziv. Vsi udeleženi si moramo popolnoma zaupati, saj se z uporabo očal za nočno gledanje vidno polje precej zmanjša. Vsekakor je težko zaupati nekemu, s katerim še nikoli nisi letel, vendar smo profesionalci, zato je bilo delo opravljeno zelo varno,« je o sodelovanju posadk povedal slovenski pripadnik, tehnik letalec inštruktor, ki nam je še razložil, da imajo slovenske in bolgarske posadke različno število članov v posadki. Slovenska posadka šteje štiri člane: pilota, sopilota in dva tehnika letalca, ki opravljata tudi delo strelca. V bolgarski posadki pa je pet članov. Pilotu in sopilotu pomaga inženir letalec, delo strelca ter pomoč pri vizualnem nadzoru okolice in manevriranju helikopterja, še posebej med pristajanjem ali lebdenjem, pa opravljata pripadnika padalskih enot, zato imajo nekoliko drugačen način dela. »V zaključni fazi pristajanja mi za oceno višine uporabljamo čevlje, Bolgari pa tako imenovan tempo oziroma hitrost gibanja. Razlika je v natančnosti podatka, ki ga dobi pilot. V čevljih je vse bolj natančno, saj en čevlj predstavlja 30 centimetrov. Razlika je očitna, kar vpliva tudi natančnost pristanka. Imajo tudi nekoliko drugačno terminologijo in postopek za horizontalni premik helikopterja v fazi lebdenja pred pristankom. Uporabljajo tako imenovan način tempo, ki predstavlja hitrost horizontalnega premikanja,« je pojasnil Ogrinc. Oba sogovornika sta poudarila, da velik poudarek dajejo tudi sodelovanju med člani posadk, saj se prav s tem gradi prihodnost varnega letenja.

Slovenski piloti so Bolgarom pomagali izboljšati sposobnosti za letenje v različnih pogojih.

Slovenska inštruktorja pilota med pripravo na let

Košmrlj in Ogrinc sta med našim pogovorom povedala, da je sodelovanje z bolgarskimi posadkami pozitivno. »Napredujejo v pričakovanem obsegu, vse naredijo zelo dobro, so zelo učljivi in cenijo naše prizadevanje,« je pogovor sklenil Košmrlj.

PRIPRAVA JE POMEMBEN DEL VSAKEGA POLETA

Pred vsakim poletom se člani posadk in inštruktorji zberejo na kratkem sestanku, na katerem se seznanijo z aktualnimi vremenskimi razmerami na letališču in v širši okolici, kjer bodo leteli. Z vremenom jih seznani operativni častnik, ki jim posreduje informacije o smeri in jakosti vetrov, vidljivosti, možnosti neviht, padavin in oblačnosti. Dodatno se seznanijo z obvestilom letalcem, ki vsebuje vse podatke o posebnostih v zračnem prostoru, omejitvah ter o civilnem in vojaškem prometu v okolici letališča

ter na območju njihovega letenja. Piloti in inštruktorji se seznanijo z načrtom letenja, točkami pristajanja in zmogljivostmi helikopterja. V našem primeru je bilo mesto pristajanja na planoti Plovina. Piloti so določili šest točk za pristajanje in se seznani z njihovimi posebnostmi, kot so podlaga, na kateri bodo pristajali, naklon terena, ovire v smeri pristajanja, lokalni vetrovi ter pozicije anten in električnih stebrov. Pred vsakim poletom piloti opravijo tudi osnovni predpoletni zdravniški pregled. Ekipa, ki smo jo tokrat spremljali, je bila na izvedbo naloge pripravljena v slabi uri.

CENIJO NEPRECENLJIVE IZKUŠNJE SLOVENSКИH POSADK

Na podlagi podpisanega sporazuma je maja 2022 potekalo teoretično usposabljanje bolgarskih pripadnikov na Brniku, čemur je sledilo praktično letenje

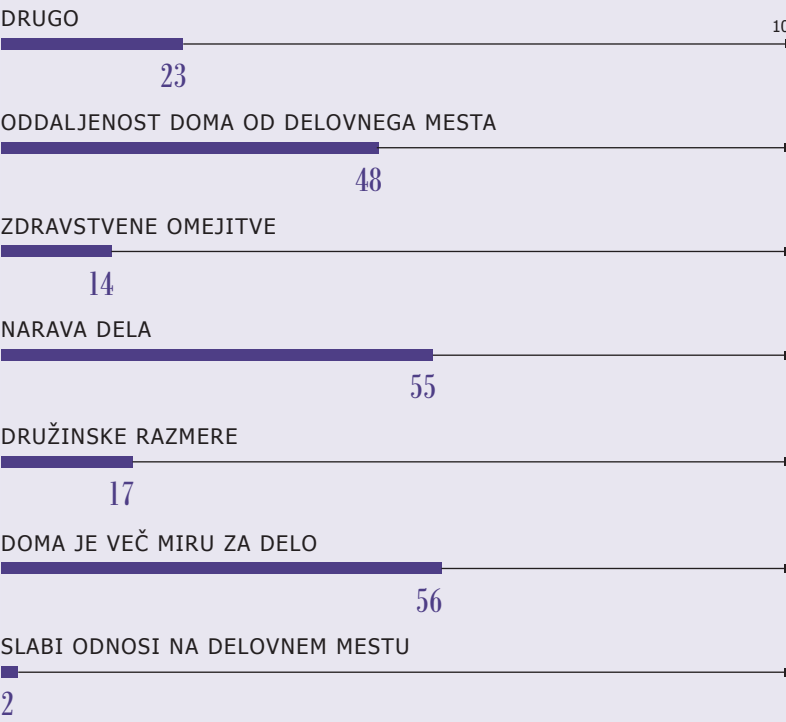

v Bolgariji, je ob obisku razložil podpolkovnik Borislav Chikolov, pripadnik bolgarskih letalskih sil in namestnik direktorja centra za helikoptersko usposabljanje. Maja letos so nato bolgarske posadke začele osnovno usposabljanje za nočno letenje, septembra pa so nadaljevale z naprednim, ki vključuje tudi pristajanje v visokogorju. »Največ izzivov nam predstavlja nočno letenje. Na tem področju si želimo še več znanja in izkušenj,« je pojasnil Chikolov in dodal: »Vaši piloti in inštruktorji so odlični, saj imajo neprecenljive izkušnje z letenjem v visokogorju in nočnim letenjem, ki so jih pridobili med reševanjem v gorah in v okviru helikopterske nujne medicinske pomoči na domačih tleh. Prav njihova pomoč pri našem usposabljanju je zagotovo neprecenljiva, saj letijo na enakih tipih helikopterjev, kot jih imamo mi, torej na cougarjih.« Bolgarski pilot helikopterja je ob obisku še povedal, da so z letenjem v okviru tega usposabljanja začeli marca v Bolgariji. Dodal je: »S pilotom inštruktorjem majorjem Košmrljem smo opravili seznanitvene lete in mu predstavili naš način dela, v Zadru pa smo nadaljevali z osnovnim in naprednim nočnim letenjem. Tu letimo v neznanem visokogorskem okolju, kjer piha tudi burja, kar predstavlja dodaten izziv. Usposabljanje je sicer na zelo visoki ravni.« Del bolgarske posadke je tudi letalski inženir, ki sedi na dodatnem sedežu v pilotski kabini (angl. jump seat). Ta opravi predpoletni pregled helikopterja, zažene motorja, med letom nadzira delovanje sistemov, ob pristanku pa opazuje okolico. V potniški kabini sta prisotna še dva pripadnika padalskih enot, ki pilotoma pomagata v zaključni fazi pristanka helikopterja, pri čemer jima sporočata oddaljenost od terena, potrebne horizontalne premike in položaje ter oddaljenost od ovir v okolici helikopterja. Septembrsko usposabljanje v Zadru je še en primer, kako tesno sodelovanje med zavezniki vodi k večji varnosti in pripravljenosti. Slovenska vojska s tem zagotovo krepi tudi svoje operativne zmogljivosti in hkrati pomaga bolgarskim kolegom, da dosežejo visoke standarde, potrebne za uspešno opravljanje specialnih operacij, ki jih bodo lahko pozneje uporabili pri domačih in mednarodnih nalogah. Poleg tehničnih in taktičnih usposabljanj sta ključna dejavnika uspeha tudi vzpostavljanje ter krepitev dobrih medsebojnih odnosov. Ravno ti so poleg zaupanja in odprte komunikacije bistveni za učinkovito sodelovanje, zlasti v nevarnih in stresnih situacijah, s katerimi se spoprijemajo helikopterske posadke med različnimi operacijami. Sodelovanje, ki smo ga imeli možnost videti tudi sami, je zagotovo pripomoglo h gradnji teh vezi, kar ne krepi le operativne pripravljenosti, temveč tudi dolgoročno medsebojno zaupanje zaveznikov.

RAZISKAVA O DELU NA DOMU

Delo na domu smo na Ministrstvu za obrambo spoznali med pandemijo covida-19 kot enega izmed ukrepov zamejevanja širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2. Danes razumemo delo na domu kot fleksibilno obliko dela. Fleksibilno delo je način organiziranja dela, s katerim se podjetje ali organizacija odziva na hitro spreminjajoče se spremembe v zunanjem okolju, osredotoča pa se predvsem na lažje usklajevanje poklicnih obveznosti in zasebnega življenja. Omogočanje dela na domu je ena izmed nedenarnih ugodnosti, ki jih organizacija lahko ponudi svojim zaposlenim. Hkrati ponuja možnosti za promocijo na trgu dela in zagotavlja konkurenčnost delodajalca. Delo na domu je še posebej privlačno za mlade, ki iščejo svoje prve zaposlitvene priložnosti.

Delo na domu je na Ministrstvu za obrambo urejeno s Pravilnikom o opravljanju dela na domu (MO, št. 0070-21/2020-17 z dne 16. 6. 2021) in Pravilnikom o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o opravljanju dela na domu (MO, št. 0070-21/2020-23 z dne 30. 11. 2022). Ta dokumenta vzpostavljata tako imenovano hibridno delo, ki ga razumemo kot kombinacijo dela v prostorih delodajalca in dela na domu. Pravilnika opredeljujeta, da se delo na domu lahko opravlja na tistih delovnih mestih, pri katerih delovni proces to dopušča in je to glede na naravo dela primerno, racionalno, ekonomsko opravičljivo in tudi v interesu ministrstva kot delodajalca. Z raziskavo o delu na domu na Ministrstvu za obrambo smo želeli ugotoviti prevladujoča stališča do te oblike dela, kako opravljanje dela doživljajo tisti, ki delajo na domu, in kako

BESEDILO mag. Nataša Troha,
Oddelek za razvoj in kadrovske analize,
Služba za kadrovske zadeve

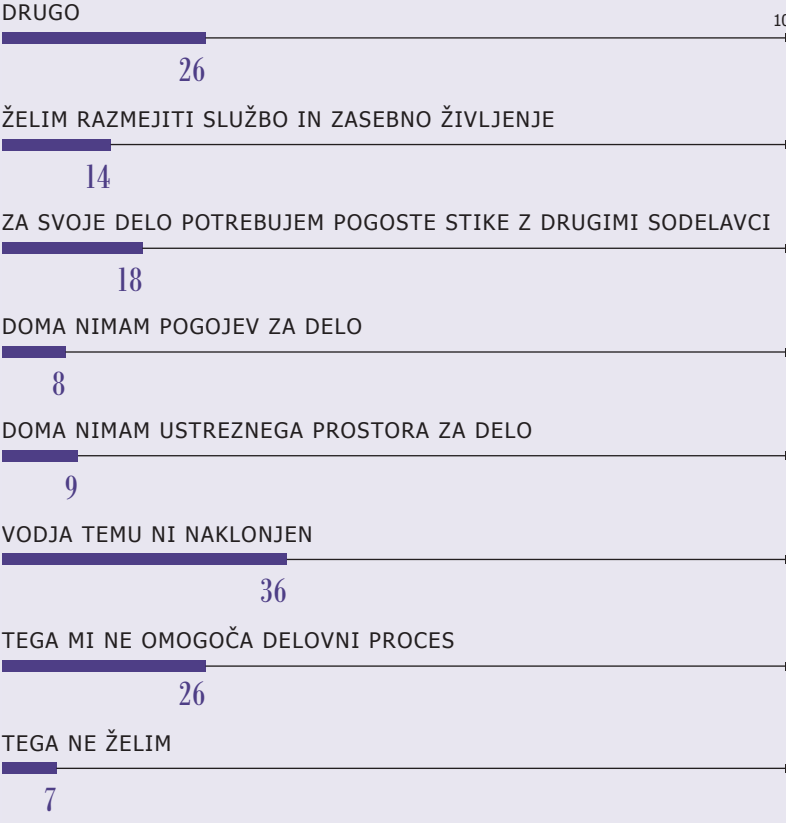
delo na domu zaznavajo vodje organizacijskih enot. Hkrati smo poskušali prepoznati razloge za opravljanje dela na domu, želje zaposlenih glede tega in tudi razloge, zakaj dela na domu ne opravljajo. Za raziskavo smo oblikovali vprašalnik, ki je bil zaposlenim dostopen na spletu v aplikaciji 1KA. Sodelovanje v raziskavi je bilo prostovoljno. Raziskava je potekala aprila 2024. Za sodelovanje se je odločilo 370 zaposlenih iz notranjih organizacijskih enot Ministrstva za obrambo, Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Inšpektorata Republike Slovenije za obrambo, Inšpektorata Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter nekdanje Uprave Republike Slovenije za vojaško dediščino. To predstavlja tretjino vseh zaposlenih v navedenih organih. Med njimi je bilo 48 odstotkov takih, ki imajo izkušnjo z delom na domu – delo na domu so opravljali v času raziskave oziroma v zadnjem letu. Skoraj tri četrtine jih delo na domu opravlja vsak teden, in sicer večinoma (87 odstotkov) enkrat na teden. V raziskavi je sodelovalo kar 62 odstotkov vseh tistih zaposlenih, ki so med trajanjem raziskave opravljali delo na domu. Zaposleni so kot glavni razlog za opravljanje dela na domu izbrali tri razloge: doma je več miru za delo, narava dela in oddaljenost doma od delovnega mesta. Precej redkeje so za glavni razlog izbrali družinske razmere in zdravstvene omejitve, v zelo nizkem deležu pa slabe odnose na delovnem mestu. Med drugimi razlogi so najpogostejše navajali težave v prometu, kot so na primer gneča na cesti, utrujenost zaradi vožnje, težave s parkiranjem in stroški. Izmed zaposlenih, ki v času raziskave ali v zadnjem letu dela na domu niso opravljali, bi si jih to želelo 70 odstotkov. Skoraj polovica bi si želela delo na domu opravljati dvakrat na teden in nekaj več kot četrtina trikrat na teden. Glavna

Razlogi za opravljanje dela na domu (v odstotkih)

Razlogi za to, da se zaposleni niso dogovorili za opravljanje dela na domu (v odstotkih)

razloga za to, da se niso dogovorili za opravljanje dela na domu, sta, da vodja temu ni naklonjen in da dela na domu ne omogoča delovni proces. Med drugimi razlogi jih je več kot polovica navedla, da organ ne dopušča dela na domu.

STALIŠČA DO DELA NA DOMU
Zaposleni so se v raziskavi strinjali s stališči do dela na domu, ki so jim bila ponujena. Najbolj se strinjajo, da je delo na domu institut, ki ga delodajalec premalo izkoristi, da ima delo na domu širše družbene in okoljske dobrobiti ter da je najboljši hibridni način dela. Precej visoko stopnjo strinjanja imajo tudi stališča, da delo na domu pomaga uravnotežiti družinsko in poklicno življenje, da bi moralo biti delo na domu na Ministrstvu za obrambo enotno urejeno ter da mora o uvedbi dela na domu odločati neposredno nadrejeni, saj ta najboljše pozna značilnosti konkretnega dela. Delež tistih, ki se s temi stališči strinjajo, se giba med 72 in 89 odstotki. Približno polovica sodelujočih v raziskavi pa se ne strinja s tem, da delo na domu bolj koristi delavcu kot delovni organizaciji, da je delo na domu izključno pravica delavca in da ima delo na domu več prednosti za delavca kot delovno organizacijo. Pri teh stališčih jih je nekaj več kot 30 odstotkov neopredeljenih. Sodelujoči v raziskavi pa so med seboj precej razdeljeni pri strinjanju s stališčema, da je delo na domu na ravni obrambnega ministrstva dobro urejeno z akti in da so specifične delovne okoliščine glavni razlog za odobritev opravljanja dela na domu. Glede zaznavanja razlik med organizacijskimi enotami oziroma znotraj organizacijskih enot pri odobravanju dela na domu pa se zaposleni visoko strinjajo s tem, da zaznavajo razlike med organizacijskimi enotami (76 odstotkov), medtem ko so glede razlik znotraj organizacijskih enot precej razdeljeni. Analiza demografskih spremenljivk je pokazala zanimive razlike med tistimi, ki opravljajo delo na domu, in tistimi, ki ga ne. Prvi se še bolj strinjajo s stališči, ki imajo visoko stopnjo strinjanja (izjema je

stališče, da mora biti delo na domu enotno urejeno – s tem se bolj strinjajo tisti, ki ne opravljajo dela na domu), na drugi strani pa se manj strinjajo s tistimi stališči, ki imajo nizko stopnjo strinjanja. Bolj tudi zaznavajo razlike v odobravanju dela na domu tako med organizacijskimi enotami kot znotraj njih.

DOŽIVLJANJE DELA NA DOMU
V vprašalniku smo zaposlenim ponudili v presojo 38 značilnosti dela na domu, med njimi so tako prednosti kot slabosti dela na domu, ki so oblikovane v trditve. Za vsako trditev so označili svojo stopnjo strinjanja. Rezultati so pokazali, da se zaposleni z 22 trditvami večinoma strinjajo, z desetimi se večinoma ne strinjajo, pri šestih trditvah pa so stopnje strinjanja izenačene ali pa prevladuje srednja stopnja strinjanja (niti se ne strinjam niti se strinjam). Taki sta na primer trditvi, da imajo pri delu na domu boljše odnose z vodjo in sodelavci. Več kot 90 odstotkov sodelujočih v raziskavi se strinja oziroma zelo strinja s trditvami, ki se nanašajo na informacijsko-komunikacijsko in tehnološko opremo (imam dovolj znanja in veščin, da ustrezno uporabljam informacijsko in komunikacijsko opremo; informacijsko in komunikacijsko opremo učinkovito uporabljam; ministrstvo mi zagotavlja potrebno informacijsko in komunikacijsko opremo za delo na domu), na nekatere vidike vodenja (za opravljanje dela (na domu) imam dovolj informacij; imam občutek, da mi neposredno nadrejeni zaupa, da bom na domu opravil zahtevano delo) in pogoje za delo na domu (delovni prostor si lahko prilagodim; pogoje za delo si uredim tako, da mi je udobno; moja lastna oprema za delo na domu je ergonomsko ustrezna; za opravljanje dela imam več miru). Izražajo pa tudi samostojnost pri delu (pri opravljanju dela sem samostojen; delo si samostojno organiziram) ter da so z delom na domu zadovoljni. Sodelujoči v raziskavi v zelo visokem deležu zanikajo, da bi imeli težave pri organiziranju dela ter da je doma prisotnih veliko motečih dejavnikov. Visoko nestrinjanje izražajo tudi pri trditvah, ki se nanašajo na slabosti dela na domu (občutim profesionalno izolacijo; delo se mi raztegne čez cel

dan), na medsebojne odnose s sodelavci (težje se usklajujem s sodelavci; ne morem delati timsko; pogrešam stike s sodelavci), pa tudi, da bi imeli občutek, da jih zaradi dela na domu vodja drugače obravnava. Ob analizi demografskih spremenljivk smo našli nekaj statistično pomembnih razlik med spoloma, med uradniki in strokovno-tehničnimi delavci ter med vodji in drugimi. Ženske so z delom na domu bolj zadovoljne kot moški. Moški imajo nekaj več težav pri organiziranju dela, težje se usklajujejo s sodelavci, delo se jim raztegne čez cel dan, doma občutijo več motečih dejavnikov, hkrati pa manj čas preživijo na sestankih. Strokovno-tehnični delavci bolj kot uradniki občutijo, da jih neposredno nadrejeni bolj nadzira, medtem ko so uradniki bolj prilagodljivi pri delu na domu in bolje poskrbijo zase. Vodje se čutijo bolj odgovorni, da naloge dokončajo zunaj delovnega časa, delo pa se jim pogosteje raztegne čez ves dan.

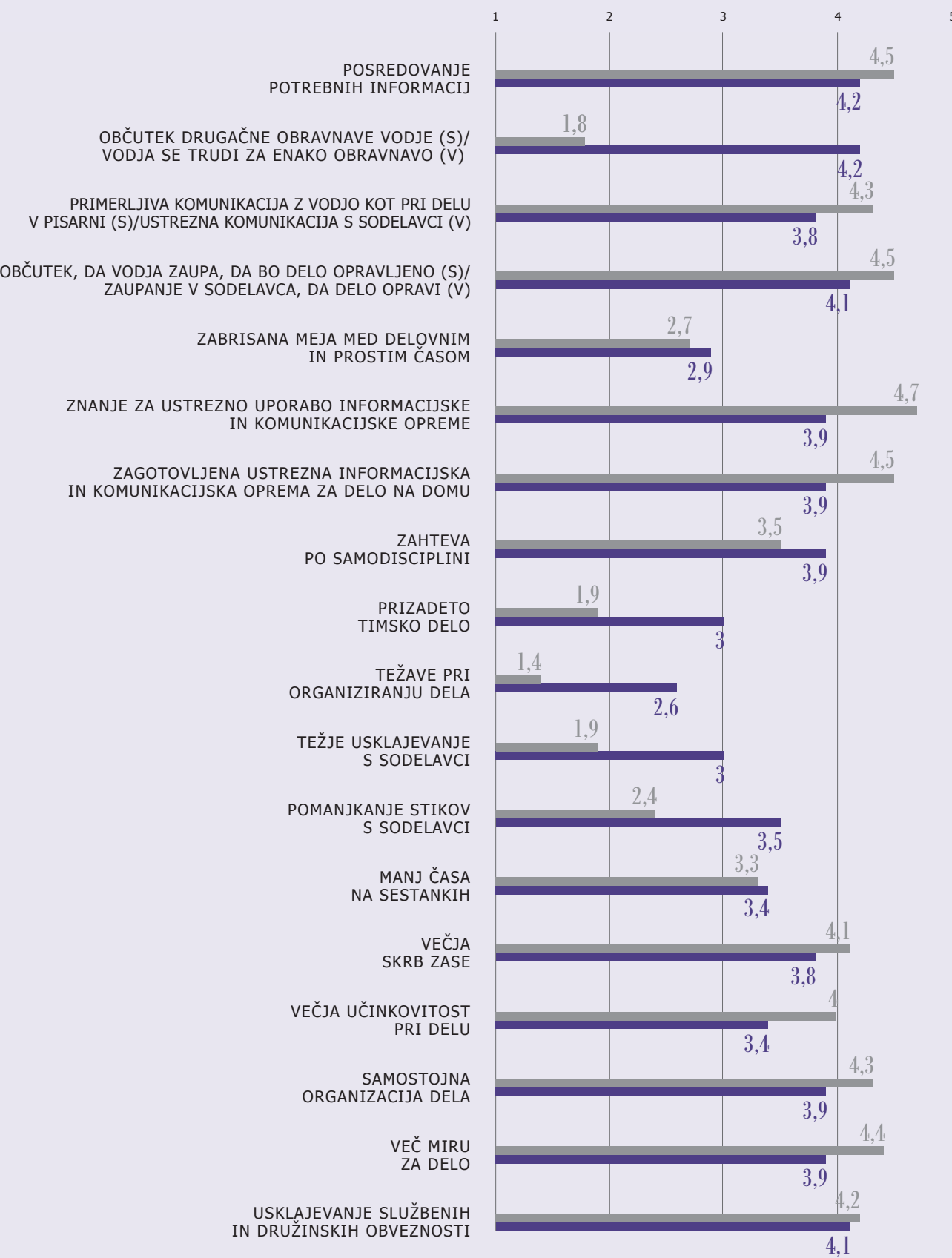
KAKO DELO NA DOMU ZAZNAVajo VODJE

V raziskavi je sodelovalo 43 odstotkov vseh vodij iz notranjih organizacijskih enot Ministrstva za obrambo in organov v sestavi, ki so bili vključeni v raziskavo. Vodje so se strinjali z 19 trditvami, ki se nanašajo na različne značilnosti dela na domu. Vodje se najbolj strinjajo s trditvami, ki se nanašajo na njihovo vlogo pri delu na domu. Skoraj 90 odstotkov vodij se strinja, da sodelavcem dajejo vse potrebne informacije (za delo na domu), da se trudijo, da vse sodelavce enako obravnavajo ne glede na to, ali delajo na domu ali ne, ter da zaupajo delavcu, da bo delo na domu ustrezno opravil. Malce nižji delež vodij (76 odstotkov) pa se strinja, da s sodelavci v času dela na domu ustrezno komunicirajo. Vodje se tudi visoko strinjajo, da pri delu na domu sodelavci lažje usklajujejo službene in družinske obveznosti, da imajo sodelavci dovolj znanja, da ustrezno uporabljajo informacijsko in komunikacijsko opremo, ter da je to ministrstvo tudi zagotovilo, da sodelavci potrebujejo samodisciplino, da opravijo vse naloge, da si sodelavci delo samostojno organizirajo, da imajo sodelavci doma več miru za delo, da bolje poskrbijo zase in da imajo manj stika z drugimi sodelavci (delež tistih, ki se strinjajo, se giba med 81 in 59 odstotki). Oseminšestdeset odstotkov vodij se strinja, da so sodelavci, ki delajo na domu, bolj zadovoljni z delom, kot so bili pred tem, 55 odstotkov vodij se strinja, da so sodelavci, ki opravljajo delo na domu, bolj motivirani, kot so bili pred tem, in 54 odstotkov vodij se strinja, da je zaradi dela na domu manj bolniških odsotnosti. Največ vodij (53 odstotkov) se ne strinja s trditvijo, da imajo sodelavci težave pri organiziranju dela. Nekateri vodje pa so nakazali tudi težave – tako 42 odstotkov vodij meni, da potrebujejo več znanja o vodenju delavcev, ki delajo na domu, 36 odstotkov jih zaznava, da imajo slabši nadzor nad delom sodelavca, 31 odstotkov pa se jih sprašuje, ali sodelavce, ki delajo na domu, ustrezno vodijo. Pri preostalih trditvah pa so odgovori vodij bolj ali manj enakomerno razporejeni na lestvici sploh se ne strinjam – zelo se strinjam ali pa je višji delež neopredeljenih. To so trditve, ki se nanašajo na odnose med sodelavci (delo na domu je opravljeno manj kakovostno, če zahteva sodelovanje; prizadeto je timsko delo na oddelčni ravni; sodelavci se težje usklajujejo z drugimi sodelavci; sodelavci manj časa preživijo na sestankih; sodelavci so pri delu učinkovitejši). Primerjava med vodji, ki opravljajo delo na domu, in tistimi, ki ga ne, je pokazala, da vodje, ki imajo izkušnjo z delom na domu v času raziskave oziroma v zadnjem letu, bolj zaznavajo pozitivne vidike dela na domu, kot so lažje usklajevanje službenih in družinskih obveznosti, samostojno organiziranje dela, več miru pri delu, skrb zase in svoje zdravje, večja učinkovitost pri delu. Po drugi strani pa vodje, ki dela na domu ne opravljajo, izražajo višje strinjanje s tistimi vidiki dela na domu, ki lahko pomenijo izziv za vodjo ali sodelavca (npr. delo na domu je opravljeno manj kakovostno, če zahteva sodelovanje; slabša kontrola nad delom sodelavca; prizadeto je timsko delo v oddelku; sodelavci imajo težave pri organiziranju dela; sodelavci imajo manj stika z drugimi sodelavci). Značilnosti dela na domu so presojali zaposleni z izkušnjo dela na domu

(doživljanje dela na domu) in vodje (zaznavanje dela na domu). Na sliki 3 so prikazane povprečne stopnje strinjanja s trditvami, ki vključujejo te značilnosti. Višja ko je povprečna vrednost, večje je strinjanje s trditvijo. Že na prvi pogled opazimo, da so vodje do značilnosti dela na domu bolj kritični kot zaposleni, ki opravljajo delo na domu. Predvsem to razliko opazimo pri slabostih dela na domu (npr. pomanjkanje stikov s sodelavci; prizadeto je timsko delo; težje usklajevanje s sodelavci; težave pri organiziranju dela).

SKLEP

Zaposleni na Ministrstvu za obrambo, ki so sodelovali v raziskavi, menijo, da ima delo na domu širše koristi – te ne veljajo le za zaposlenega, temveč tudi za organizacijo, družbo in okolje. Večina se strinja, da je najboljši hibridni način dela – kombinacija dela v pisarni in dela na domu. Tisti, ki so v času raziskave ali v zadnjem letu opravljali delo na domu, doživljajo številne pozitivne vidike te oblike fleksibilnega dela. Tudi vodje zaznavajo, da je delo na domu za sodelavce v marsičem dobro. Vodenje sodelavcev, ki opravljajo delo na domu, poteka v glavnem brez večjih težav. Nekateri vodje pa izpostavljajo tudi slabosti in izzive, ki jih imajo v povezavi z opravljanjem dela na domu. Na podlagi opravljene raziskave smo v Službi za kadrovske zadeve pripravili predloge za izvajanje dela na domu na Ministrstvu za obrambo in organih v sestavi (brez Slovenske vojske), ki so v obravnavi pri vodstvu ministrstva. Iz rezultatov raziskave lahko ocenimo, da je opravljanje dela na domu na Ministrstvu za obrambo treba ohraniti. Prizadevati si je treba za iskanje ravnovesja med zahtevami delovnega procesa na eni strani ter potrebami in pričakovanji sodelavcev ministrstva na drugi strani. Tako lahko na Ministrstvu za obrambo pripomoremo k večjemu zadovoljstvu pri delu zaposlenih in s tem povezani večji motiviranosti ter zavzetosti za delo, hkrati pa zagotavljamo konkurenčnost na trgu dela. Celovito poročilo raziskave je objavljeno na internih spletnih straneh Službe za kadrovske zadeve v razdelku Razvoj kadrov oziroma na povezavi <https://info.mors.si/organizacijske-enote/sekretariat-generalnega-sekretarja/sluzba-za-kadrovske-zadeve/razvoj-kadrov/>.

Primerjava med zaposlenimi in vodji – povprečne stopnje strinjanja z značilnostmi dela na domu

SKUPNI TEČAJ PRVIH POSREDOVALCEV OB NEVARNIH RAZMERAH

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Mešane civilno-vojaške
ekipe med reševanjem

V Vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu je 3. in 4. septembra potekal tečaj oskrbe poškodovancev v nevarnih oziroma izrednih okoliščinah, ki so se ga udeležili reševalci reševalnih postaj iz vse Slovenije, pripadniki Vojaške zdravstvene enote, Enote za specialno delovanje, Specializirane enote vojaške policije in Specialne enote policije. Če se zgodi teroristični napad ali streljanje v množici, morajo reševalci upoštevati pravila taktičnih premikov, da zaščitijo sebe in osebe, ki jih rešujejo. To so urili skupaj s pripadniki vojaških enot in Specialne enote policije ter ob preigravanju različnih scenarijev.

Streljanje v šolah, nakupovalnih središčih ali drugih javnih prostorih in poskusi atentatov so žal dogodki, ki so se v zadnjem letu pogosto znašli v medijih. Čeprav je Slovenija varna država, pa se je vedno treba pripravljati tudi na najbolj zaostrene in nevarne situacije, v katerih pravilno posredovanje različnih služb rešuje življenja. Vodja tečaja oskrbe poškodovancev v nevarnih okoliščinah (angl. High Threat Trauma for Military and Civilian Providers) višji vojaški uslužbenec XII. razreda Zlatko Kvržič je izpostavil, da je vedno treba pričakovati nepričakovano in da se lahko podobni dogodki zgodijo tudi pri nas, takrat pa je usposobljenost služb, ki so vključene v posredovanje in reševanje, zelo pomembna. Tečaj v okviru Izobraževalnega centra Reševalne postaje Ljubljana Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana v sodelovanju z Vojaško zdravstveno enoto, Enoto za specialno delovanje, Specializirano enoto vojaške policije in Specialno enoto policije letos poteka prvič. »Cilj tečaja je, da se prehospitalne ekipe, torej zdravniki in reševalci na terenu, naučijo pravilnega ravnanja v taktičnih situacijah, ko se zgodijo izredni dogodki. To so tako imenovane amok situacije, oblike terorizma, ki vključujejo aktivnega strelca, ali pa

Ob streljanju je bilo treba poškodovanega nemudoma prenesti v zaklon in ustaviti krvavitev pod pazduho.

druge vrste terorističnega napada,« je pojasnil glavni zdravstvenik Slovenske vojske. »V Sloveniji imamo oblikovana amok priporočila, pri pripravi katerih je sodelovala tudi Slovenska vojska. To zdaj poskušamo implementirati, da se znajo reševalne ekipe pravilno odzvati v hladni in topli coni, medtem ko je vroča cona rezervirana za policiste. V priporočilih je opredeljena tudi osebna varovalna oprema, to so neprebojni jopiči in čelade. Reševalce učimo pravilne uporabe opreme in taktičnih premikov ter situacijskega zavedanja, da so pozorni, iz katere smeri prihaja nevarnost, saj lahko tudi tople cone postanejo vroče in morajo znati najti zaklon zase in za osebo, ki jo rešujejo. Skupaj z drugimi intervencijskimi službami uskladimo vse korake, se učimo komunicirati in sodelovati,« je pojasnil sogovornik. Tečaja se je skupno udeležilo 33 oseb, 20 je bilo tečajnikov, večinoma reševalcev reševalnih postaj z različnih koncev Slovenije, tako zdravnikov kot diplomiranih zdravstvenikov in zdravstvenih tehnikov, ter pripadnikov vojaških enot in policistov, preostali so bili inštruktorji, mulažerji ter podporno osebje, ki je izvajalo različne scenarije. Prvi dan tečaja so namenili teoriji in delavnicam ter opravljanju nekaterih medicinskih posgov pod stresom v tako imenovani šok sobi, pri čemer so tečajnike spravili pod umeten stres. »Nameščanje kompletov za ustavitev krvavenja je bistveno drugačno, če si miren ali če dihaš pospešeno in si ogrožen,« je Kvržič pojasnil namen vaj. Drugi dan pa so vse naučeno preizkusili še v praksi s preigravanjem različnih scenarijev. Ekipe so bile mešane, scenariji pa so bili ustvarjeni tudi po nekaterih resničnih dogodkih. Med drugim so obsegali napad na varovane osebe, napad z aktivnim strelcem, teroristični napad in napad na vojaškega zdravnika, ki ga izvede vojak s spremenjenim duševnim stanjem.

REŠEVANJE ŽIVLJENJ, VENDAR TUDI LASTNA VARNOST

Tečaja se je med drugim udeležil diplomirani zdravstvenik David Kern

z Reševalne postaje Kranj, ki je poudaril, da so taka izobraževanja odlična, saj nikoli ne vedo, kaj jih čaka na intervenciji. »Mi smo osredotočeni na reševanje, tukaj pa moramo biti pozorni še na strelce in dodatno misliti na svojo varnost ter varnost osebe, ki jo rešujemo. Morda tega ne potrebujemo ob prometni nesreči, lahko pa se pri intervenciji v neko hišo zgodi, da je v njej kdo morda oborožen, zato je takrat treba biti previden oziroma je treba oceniti nevarnost in pravilno ravnati. Pri nas smo kupili šest kompletov za dogodke visoke nevarnosti, ki vsebujejo neprebojne jopiče in čelade. Tečaj je zelo intenziven, sodelovanje z vojsko in policijo pa vrhunsko. Čestitam izvrstnim inštruktorjem in novomeški vojašnici, v kateri so res idealni pogoji za usposabljanje. Upam, da se bodo podobni tečaji še izvajali, saj zdravstvo zelo napreduje. Učimo se posredovanja ob množičnih nesrečah, amok situacijah in prisotnosti nevarnih snovi. Tudi ko grem v tujino, spoznavam, da imamo pri nas dobro oskrbo,« je povedal tečajnik in dodal, da so scenariji zelo realistični, saj nikoli ne vedo, iz katere smeri se bo nevarnost pojavila ter kakšne vrste bo. V vlogi inštruktorja je bil višji vojaški uslužbenec XI. razreda Danijel Andoljšek iz Vojaške zdravstvene enote, ki je poudaril, da je tečaj namenjen civilno-vojaškemu sodelovanju. Upajo, da se jim bodo v prihodnosti pridružili tudi policisti s policijskih postaj, ki so pogosto prvi na mestu izrednih dogodkov. »Živimo v zelo nestabilnih časih, če pogledamo, koliko potencialno nevarnih dogodkov se lahko zgodi na dan. Te dogodke želimo prikazati enotam, ki posredujejo v mirnodobnem času. Petindvajset let sem bil del javnega zdravstva na terenu, in če se ozrem v preteklost, ugotavljam, da je bilo veliko situacij, ki bi lahko postale zelo nevarne. Na tečaju se zato reševalci naučijo premikati, umikati in sodelovati s specialnimi enotami policije ali vojske. Poškodovane je treba premakniti v zaklon, opraviti najnujnejše intervencije za ohranjanje življenja, vse to ob velikem stresu. Tudi sicer se veliko učimo drug od drugega, saj so reševalci na terenu vsak dan na intervencijah, v vojski pa se moramo redno usposabljati in uriti,« je povedal inštruktor. Po vsakem scenariju, ki je intenzivno potekal okoli 20 minut, so opravili kratke analize, s katerimi so ugotavljali, kaj je bilo narejeno dobro in kaj je treba še izboljšati.

SLOVENSKA ČASTNIKA NAJBOLJŠA NA TEČAJU V AMERIKI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO osebni arhiv Roka Babiča
in Urha Mariča ter Bruno Toič

Priprava na tekmovanje
v borilnih veščinah

Častnika 9. bataljona zračne obrambe 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe poročnika Urh Marič in Rok Babič sta del pole-tja preživela na tečaju za častnike zračne obrambe v vojaški bazi Fort Sill v Združenih državah Amerike. Na osem tedenskem tečaju, ki sta ga obiskovala v različnih terminih, sta bila oba izbrana za najboljše tečajnika med mednarodnimi študenti in sta prejela posebno priznanje. Z novim znanjem bosta pripomogla h krepitvi zračne obrambe v Slovenski vojski, ki bo kmalu bogatejša za nov sistem zračne obrambe IRIS-T.

Poročnik Rok Babič je v Slovenski vojski zaposlen tri leta. Po študiju obramboslovja je končal Šolo za častnike in se na svojo željo zaposlil v enoti zračne obrambe. Sledila je še specializacija, nato pa je prevzel

naloge poveljnika raketne baterije. Podobna je bila tudi pot poročnika Urha Mariča, ki trenutno opravlja naloge namestnika poveljnika raketne baterije. Za službo v Slovenski vojski pa se je navdušil med prostovoljnim služenjem vojaškega roka. Mlada častnika sta se v dveh različnih terminih, in sicer med 3. junijem in 8. julijem ter med 8. julijem in 30. avgustom, udeležila specialističnega tečaja za častnike zračne obrambe (angl. Air Defense Artillery Basic Officer Course) v Fort Sillu v Oklahomi. »Tega tečaja se udeležujejo ameriški študenti, ki so končali vojaške akademije, vojaki, ki so napredovali in se bodo specializirali za zračno obrambo, ter drugi pripadniki Natovih držav ali njihovih partneric. Razredi so bili mešani, moji sošolci so bili poleg Američanov in Evropejcev tudi z drugih celin. Tečaj je namenjen usposabljanju voditeljev zračne obrambe in pripravi na prevzem voda,« je pojasnil poročnik Babič in dodal, da je bila izmenjava izkušenj ter pristopov med predstavniki različnih oboroženih sil še posebej zanimiva. »Prvi teden smo spoznavali delovanje ameriške vojske, od drugega do šestega tedna smo se učili osnovnih veščin poveljnika pri odločanju in priprave ukazov, dobili pa smo tudi naloge, za katere smo morali pripraviti načrte. Sledil je teden streljanja z njihovo puško, na kar smo se temeljito pripravljali, zadnji teden pa smo se na terenskih vajah urili v orientaciji in preigravali različne scenarije na ravni voda,« je tečaj opisal poročnik Marič. Častnika sta poudarila, da je bil tečaj zelo intenziven. Zaradi visokih temperatur, ki so se ves čas gibale med 35 in 40 stopinjami Celzija, so vstajali zelo zgodaj. Vsak teden so prejeli domače naloge, poleg tega so morali opraviti še štiri izpite, pri katerih je bilo treba za pozitivno oceno doseči vsaj 80 odstotkov. Opravljali so tudi ameriško

različico preverjanja gibalnih sposobnosti (angl. Army Combat Fitness Test), ki obsega šest različnih vaj. Ocene izpitov, domačih nalog in predstavitev, strelski dosežki, prisotnost in ocena gibalnega preizkusa so bili odločilni pri izboru najboljšega slušatelja med mednarodnimi tečajniki. V obeh terminih sta to postala slovenska častnika. Ob tem sta izpostavila, da sta imela priložnost primerjati častniško izobraževanje v različnih oboroženih silah. Ugotovila sta, da je slovenski sistem zelo kakovosten, saj so mladi častniki dobro usposobljeni, profesionalni ter obvladajo sodobno znanje in pristope. Prav tako sta ocenila, da nista imela težav na jezikovnem področju, na katerem so se pokazali izzivi pri nekaterih drugih slušateljih, saj ju odlikuje odlično znanje angleškega jezika. Največji napor so jima predstavljale predvsem visoke temperature in drugačna klima. Med pozitivnimi izkušnjami sta izpostavila druženje z ameriškimi in drugimi mednarodnimi tečajniki, še posebej ob

poročnik
ROK BABIČ

»Veliko Američanov prihaja na služenje v Evropo, zato sta mreženje in izmenjava izkušenj zelo pomembna.«

poročnik
URH MARIČ

»Američani imajo veliko različnih sistemov zračne obrambe in za vse dobro skrbijo, da delujejo brezhibno.«

↑ Slovenska častnika sta opravila številna strelska usposabljanja.

koncih tedna. »Veliko Američanov prihaja na služenje v Evropo, zato sta mreženje in izmenjava izkušenj zelo pomembna,« je poudaril poročnik Babič. Poročnik Marič pa je dodal, da so imeli tudi pokroviteljsko družino in da je bil sam deležen slovesnosti ob ameriškem dnevu neodvisnosti, 4. juliju, ob katerem so ga lepo počastili.

DRŽAVE KREPIJO ZRAČNO OBRAMBO

Poročnik Babič je med dobrimi praksami na tečaju izpostavil skrb za pripadnika: »Veliko pozornosti namenjajo počutju vojaka, zagotavljanju dobrih pogojev za delo, načinu komunikacije in izmenjavi mnenj.« Poročnik Marič je dodal, da je velik poudarek tudi na skrbi za opremo: »Američani imajo veliko različnih sistemov zračne obrambe, od najmanjših do največjih, in za vse dobro skrbijo, da delujejo brezhibno. To skrbnost do materialnih sredstev bi bilo koristno prenesti tudi v slovenski prostor.« Sogovornika bosta v prihodnosti delovala v zračni obrambi, ki je v zadnjem času spet v ospredju. »Tudi v Ameriki se zavedajo pomena zračne obrambe, ki je ključna za preživetje vojske na bojišču. Kot Natova članica smo del te zgodbe tudi mi, zato moramo zagotoviti suverenost svojega neba. Z vidika tehnološkega razvoja je to področje zelo atraktivno, in tudi Slovenska vojska mu sledi, zato se zelo veselim dela v prihodnosti,« je pomen zračne obrambe opisal poročnik Babič, ki se tako kot poročnik Marič pripravlja na uvajanje novega sistema zračne obrambe v Slovenski vojski.

NEPOZABNA IZKUŠNJA ZA VSE GENERACIJE

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Robert Cotič

Tudi letos je tretji septembrski konec tedna, od 13. do 15. septembra, v Parku vojaške zgodovine potekal eden najpomembnejših dogodkov na področju vojaške in zgodovinske dediščine v Sloveniji – Zgodovikend. Ta prireditev, ki je s svojo novo podobo nadomestila nekdanji Festival vojaške zgodovine, predstavlja osrednji muzejski dogodek leta in največjo vojaško-zgodovinsko prireditev na nacionalni ravni. Obiskovalcem z dinamičnimi prikazi in bogatim spremljevalnim programom ponuja edinstveno priložnost za poglobljeno spoznavanje zgodovine. Dogodek, ki je bil namenjen predvsem družinam, je pritegnil več kot 5000 obiskovalcev iz vse Slovenije.

Temelji Parka vojaške zgodovine so bili postavljeni že pred 18 leti, obletnica pa se je vsako leto praznovala s Festivalom vojaške zgodovine, ki je do izbruha epidemije koronavirusa privabljal več tisoč obiskovalcev. Po

Ponazoritvena vožnja oklepnikov

Predstavitvena vaja bombnih tehnikov policijske specialne enote

sprostitvi ukrepov je muzej prireditev odpovedal zaradi zadržkov glede ponazoritve vojaških spopadov ob izbruhu

MARUŠA ŠTULAR
iz Kranja

»Na Zgodovikend sem prišla z družino in soprogom, ki je zaposlen v Slovenski vojski. Smo redni obiskovalci dogodka in se vsako leto z veseljem vračamo v Pivko, da si ogledamo pestro dogajanje, ki nikoli ne razočara.«

vojne v Ukrajini. Leta 2022 je prireditev nasledil nov muzejski dogodek – Zgodovikend. Ta je z zanimivimi vsebinami in pestrim dogajanjem prinesel nov pristop k doživljanju vojaške zgodovine. Tridnevni dogodek je tudi letos z različnimi dejavnostmi in vsebinami pritegnil ljubitelje vojaške zgodovine ter širšo javnost. Dogajanje se je začelo v petek z dogodkom, ki ga obiskovalci že dobro poznajo, vestirngo, tradicionalno seznanitvijo vojaških obveznikov z vojaško dolžnostjo v organizaciji Uprave za obrambo Postojna. Obvezniki so se na ta dogodek pripeljali na bogato okrašenih nabornih vozovih, kar poudarja pomen vojaške tradicije in povezanosti s preteklostjo.

DAN ODPRTIH VRAT PIVŠKE VOJAŠNICE IN ODPRTJE RAZSTAVE O ZAVEZNIŠKEM BOMBARDIRANJU

V soboto se je dogajanje nadaljevalo z razgibanim muzejskim programom. V okviru številnih vodstev po razstavah in drugih muzejskih zbirkah so lahko obiskovalci поблиže spoznali muzejske eksponate, ki segajo v različna

Opremo in delo so predstavile različne enote Slovenske vojske.

V akciji reševanja sestreljenega pilota so sodelovali vojaški specialci.

obdobja vojaške zgodovine. Dogodek je spremljal tudi dan odprtih vrat Vojašnice Stanislava Požarja v Pivki, v okviru katerega je Slovenska vojska predstavila svoje zmogljivosti in opremo, najpogumnejši obiskovalci pa so

se lahko tudi vozili s tankom. V soboto so v Parku vojaške zgodovine odprli še razstavo z naslovom *Slovenija pod točo bomb – zavezniška bombardiranja 1944–1945*, ki je rezultat dolgoletnih raziskovanj zgodovinarja Saša Radovanoviča. Avtor je Parku vojaške zgodovine predal obsežno gradivo, pridobljeno v letih raziskovanja, in sicer elektronske kopije kar 130.000 dokumentov s podatki in fotografijami bombardiranja Slovenije in tudi drugih krajev v srednji, južni ter vzhodni Evropi. Dragoceno gradivo je večinoma pridobljeno pri Agenciji za raziskovanje zgodovine ameriških zračnih sil in bo pivškemu parku vojaške zgodovine omogočilo vzpostavitev bogate podatkovne baze o dogajanju med drugo svetovno vojno. Razstavo je v dopoldanskem času odprl pisatelj Tone Partljič, ki je sicer živa priča bombardiranja Maribora.

OBISKOVALCE NAVDUŠILE DINAMIČNE TOČKE SLOVENSKE VOJSKE IN POLICIJE

Konec tedna je svoj vrhunec dosegel v nedeljo, ko so si obiskovalci lahko ogledali različne ponazoritvene vožnje oklepnikov iz voznega dela muzejske zbirke. Dodatno so dogodek popestrile

MIHA ŠTREKELJ
iz okolice Ljubljane

»Že dolgo sem si želel obiskati Park vojaške zgodovine in danes je bil odličen dan za to. Dogodek je odlično organiziran. Veselim se dogajanja, saj se že nekaj let navdušujem nad vojaško zgodovino, predvsem tehniko.«

Obiskovalci so si lahko prvič ogledali notranjost policijskega čolna P-111.

dinamične točke vojakov, policistov in gasilcev. Policija je obiskovalcem predstavila delo bombnih tehnikov specialne enote in številnih drugih policijskih enot, kar je poklic policista osvetlilo z različnih zornih kotov. Gasilci iz Prostovoljnega gasilskega društva Postojna so prikazali postopke reševanja ob prometni nesreči. Slovenska vojska pa je pripravila prav posebno predstavitev, ki je zbrane navdušila. Na njej so sodelovali pripadniki 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe ter Enot za specialno delovanje, ki so prikazali reševanje sestreljenega pilota. Nedeljsko dogajanje je zaznamovalo tudi slavnostno odprtje najstarejšega policijskega čolna P-111, ki je zdaj eksponat v pivškem muzeju, obiskovalci pa so si lahko prvič ogledali tudi notranjost plovila. Poleg številnih dinamičnih predstavitev so si obiskovalci na glavnem prizorišču lahko ogledali še delovanje in opremo enot Slovenske vojske, Policije, Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Civilne zaščite. Občudovali so lahko tudi starodobnike Društva slovenskih miličnikov ter vojaške starodobnike zasebnih lastnikov iz Slovenije in Hrvaške, za posebno navdušenje pa so poskrbeli gasilski starodobniki Prostovoljnega gasilskega društva Studeno. Zgodovikend je ponovno pokazal, da predstavlja priložnost za povezovanje zgodovinskih dogodkov s sodobnim časom. Z interaktivnimi prikazi, muzejskimi zbirkami in sodelovanjem s sodobnimi varnostnimi ustanovami pa dogodek omogoča vpogled v razvoj vojaške in varnostne tradicije ter njeno vlogo v sodobni družbi. Pivški park vojaške zgodovine z organizacijo dogodka ohranja status ene najpomembnejših točk za vojaško-zgodovinske navdušence v regiji, saj je prireditev edinstvena priložnost, da obiskovalci na enem mestu doživijo bogato zgodovinsko in kulturno tradicijo.

25 LET SODOBNIH VOJAŠKIH IZZIVOV

BESEDILO Liliana Brožič in Klemen Kocjančič
FOTO Slovenska vojska

V času izida septembrske številke Revije Slovenska vojska mineva 25 let od nastanka prve številke publikacije *Sodobni vojaški izzivi*, ki se je v letih 1999–2011 imenovala *Bilten Slovenske vojske*. Ob njenem nastanku so na Generalštabu Slovenske vojske, ki je izdajatelj, predvsem želeli, da se z njeno pomočjo širi znanje med zaposlenimi, zato je na platnicah že četrto stoletja slogan *Znanje zmaguje*.

Pri doseganju tega cilja ni šlo za katero koli znanje, temveč za vojaško znanje. Po osamosvojitvi države so bila prizadevanja za njeno prihodnost usmerjena predvsem v politiko aktivnega vključevanja v Evropsko unijo in zavezništvo. Varnostne razmere na Zahodnem Balkanu so nakazovale, da bo znanje, povezano z zagotavljanjem varnosti in lastne obrambe ter vojaškimi vedami, še kako potrebno. Tega se je zavedala tudi Evropska unija, v okviru katere so se začela prizadevanja za nastanek nove skupne varnostne in obrambne politike, ki je začela uradno veljati leta 2000.

Dejstvo, da je bilo že v prvi številki deset prispevkov avtorjev iz Slovenske vojske, priča o tem, kako zelo so se poveljujoči in tudi avtorji članov zavedali pomena znanja na področju varnosti, obrambe in vojaštva. Avtorji prispevkov iz upravnega dela Ministrstva za obrambo in zunanji avtorji so šele po letu 2006 začeli pogostejše sodelovati. Leta 2000 je prenehala izhajati publikacija *Vojstvo*, kar je bil verjetno razlog, da so se različni avtorji, ki so želeli pisati o varnostnih in obrambnih vsebinah, vedno pogostejše odločali za objavo svojih prispevkov v Biltenu Slovenske vojske. Leta 2007 so se prvič pridružili tudi tuji avtorji, kar je postala vse do leta 2024 stalna praksa.

Do konca leta 2023 je bilo objavljenih 595 prispevkov, ki jih je napisalo 752 avtorjev. Iz Slovenske vojske jih je bilo 368, kar je 49 odstotkov, 63 oziroma 8 odstotkov jih je bilo iz upravnega dela ministrstva, slovenskih avtorjev zunaj ministrstva je bilo 197 ali 26 odstotkov, 137 oziroma 18 odstotkov pa je bilo tujih avtorjev.

Avtorji so največkrat pisali o mednarodni varnosti, mednarodnih odnosih, mednarodnem zavezništvu, mednarodnih operacijah in misijah, nacionalni varnosti, obrambnem sistemu, obrambni in vojaški strategiji, vojaški organizaciji, vojaški družini, vojaški sociologiji in psihologiji, obveščevalni dejavnosti, terorizmu, enakopravnosti spolov, zadrževanju kadra, civilno-vojaških odnosih, geopolitiki, informacijski varnosti, kadrovskem menedžmentu, kibernetiki, kritični infrastrukturi, vojaški zgodovini, vojaškem izobraževanju in zmogljivostih, terminologiji ter drugem.

Pri nastajanju publikacije je sodelovalo veliko glavnih urednikov, ki so bili po svoji funkciji dolgo namestniki načelnika Generalštaba Slovenske vojske. V uredniškem odboru je delovalo več različnih članov, ki so vztrajali pri doseganju najpomembnejšega cilja, da je publikacija izhajala redno. V petindvajsetletnem obdobju se je zvrstilo 12 glavnih urednikov in osem odgovornih urednikov.

Pomembna sprememba je bila uvedena leta 2008, ko so se člani uredniškega odbora odločili, da je za kakovosten vidik besedil, ki so sprejeta

Člani uredniškega odbora ob 10-letnici izhajanja

v objavo, pomembna uvedba recenzijskega postopka. Od takrat vsak prispevek poleg odgovornega urednika pregledata dva recenzenta. Recenzijski postopek je anonimen, kar pomeni, da avtor besedila ne ve, kdo sta recenzenta, in obratno. Če pride v ocenah recenzentov do velikih razlik, se prispevek pošlje v pregled in oceno še tretjemu. Tako avtorji pridobijo dodatno mnenje o prispevku in predloge o tem, kako izboljšati vsebino, metodologijo ter kako obogatiti vire oziroma tehnični vidik prispevka. Recenzentov, ki so sodelovali z uredniškim odborom, je bilo več kot 100. Največ recenzij so napisali dr. Banimir Furlan, dr. Damir Črnčec, dr. Denis Čaleta, dr. Uroš Svete, dr. Igor Kotnik, dr. Liliana Brožič, dr. Andrej Anžič, dr. Gregor Garb, dr. Mojca Pešec, dr. Peter Umek, dr. Milan Jazbec, dr. Alojz Šteiner, mag. Uroš Krek, mag. David Humar, dr. Vida Tolar Petrovič, dr. Klemen Grošelj, dr. Anton

Žabkar in dr. Maja Garb. Med avtorji je največ prispevkov napisal dr. Viktor Potočnik, sledita dr. Alojz Šteiner in dr. Banimir Furlan.

Od leta 2009 ima publikacija novo vizualno podobo. Od takrat je ovitek vsako leto na nekaterih mestih v drugačni barvi, kar se lahko opazi tudi v besedilih. Ista barva se ponovi samo vsakih nekaj let. Natanko vsakih pet let se ponovi modra barva, in sicer v odtenku, ki ga uporablja tudi zavezništvo v svojih rednih objavah ter v znaku. V uredniškem odboru je bilo ugotovljeno, da je vstop v Evropsko unijo in zavezništvo pomemben mejnik za obe zavezništvu, za državo in državljane, zato je vsakih pet let ta mejnik posebej zaznamovan s tematsko številko, v kateri različni domači in tuji avtorji delijo svoje ugotovitve ter poglede na prehojeno pot. Tem številkam bralci in avtorji prispevkov vedno namenijo veliko pozornosti. Avtorji prispevke objavljajo tudi v drugih publikacijah, saj se nanje v svojih delih pogosto sklicujejo. Poleg tematskih števil je izšlo še nekaj drugih, ki so bile na spletnih straneh zelo obiskane. Obravnave so naslednje teme: v službi miru, pridobivanje in zadrževanje kadra, veteranske organizacije, strateško komuniciranje in vojaške družine. Med tematskimi številkami je najbolj izstopala tista, ki je bila posvečena enakopravnosti spolov in je izšla leta 2016. Ta številka je bila ponatisnjena v podporo predsedovanju Republike Slovenije Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, v okviru katerega je Slovenija namenila osrednjo pozornost prav temu področju. Leta 2011 je uredniški odbor na predlog članov uredniškega sveta poiskal novo ime. Bilten so nasledili *Sodobni vojaški izzivi*.

Pomemben mejnik je bila samostojna spletna stran, na kateri je bilo mogoče slediti aktualnosti prispevkov in njihovi branosti, predvsem pa prepoznavnosti. Zadnja tri leta publikacija gostuje na spletni strani SCIENDO (<https://sciendo.com/journal/CMC>), ki ji omogoča strokovno in mednarodno kakovostno podporo, saj se SCIENDO profesionalno ukvarja s spremljanjem trendov ter pravili glede publiciranja.

V okviru tega deluje tudi poseben program za urednikovanje, ki je hkrati predmet preverjanja kakovosti delovanja uredniškega odbora, še posebej takrat, ko se preverja morebitna uvrstitev v najpomembnejše znanstvene podatkovne baze, kot sta na primer Web of Science in Scopus. Z vidika uporabnika oziroma avtorjev prispevkov je njegova prednost v preglednosti in možnosti spremljanja procesiranja prispevka. Tako lahko vsak avtor ob vsakem času preveri, v kateri fazi je njegovo delo.

V razdelku »most downloaded« je mogoče spremljati, kateri prispevki so najbolj brani in kolikokrat so bili citirani, kar je glede mednarodne odmevnosti in vpliva publikacije v akademskem okolju zelo pomembno.

Slovenska vojska izdaja kot periodično publikacijo tudi *Vojaškošolski zbornik* in *Vojaško zgodovino*, upravni del ministrstva pa *Revijo Slovenska vojska*. Vse tri publikacije poudarjajo pomen obrambnih in vojaških vsebin za ministrstvo ter bralce, predvsem pa za avtorje. Ti morajo veliko vlagati v svoje znanje in veščino pisanja, da lahko ustvarijo kakovostno objavo. Pri tem morajo predvsem vedeti, kaj želijo povedati in kako se tega lotiti. Preden je tako pisno delo na voljo bralcem, imajo poleg uredniškega odbora, urednikov in recenzentov odgovorno delo tudi lektorice iz Službe za strateško komuniciranje in prevajalke iz Šole za tuje jezike. Pri *Sodobnih vojaških izzivih* stremimo k temu, da je naše slovensko in tuje znanje na voljo širokemu krogu bralcev, zato spodbujamo tudi objave v angleškem jeziku.

Petindvajsetletno izhajanje potrjuje slovenski potencial na področju varnostnega, obrambnega in vojaškega publiciranja, zavezanost k timskemu delu ter zavedanje, da imamo znanje, ki ga lahko delimo in medsebojno izmenjujemo. Nekaj znanja in vedenja s tega področja bomo zapustili mlajšim generacijam, ki bodo nekoč ugotavljale, koliko smo bili pri svojih prizadevanjih uspešni.

OTROKE MORAMO VRNITI K NARAVI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Ministrstvo za obrambo je poleti pomagalo pri izvedbi poletne akademije preživetja v naravi za osnovnošolce, ki je na gozdnatem območju Občine Renče - Vogrsko potekala od 22. do 25. avgusta. Poletne tabore že več let organizira tamkajšnja civilna zaščita s podporo občine in šole. Ta letos ni sodelovala pri izvedbi, je pa zato tabor logistično in izvedbeno podprla Slovenska vojska. Za zahteven in raznovrsten program so poskrbeli certificirani inštruktorji Šole preživetja v naravi oziroma po angleško *The School of Survival from Nature* nekdanjega specialca Braneta T. Črveka, mnogim poznane tudi iz televizijskih šovov.

»Še več lesa, gremo!« je otroke na travnati jasi na Vinišču pod Trsteljem, na kateri je nastajal improviziran tabor z ognjišči in šotori, priganjal inštruktor preživetja v naravi Brane T. Črvek. Ustanovitelj šole *The School of Survival from Nature* (S. S. F. N.) je bil tokrat izvajalec poletne akademije preživetja v naravi za osnovnošolce na območju Občine Renče - Vogrsko. Medtem ko smo spremljali otroke, kako prizadevno kopljejo, prinašajo dračje in les iz gozda ter si pripravljajo tabor za štiri dni, nam je Črvek pojasnil, da je poudarek na stiku otrok z naravo.

»Znanje na papirju ni enako znanju na terenu. Tukaj otroke učimo, da so sposobni več, kot si mislijo. Na koncu dobijo samozavest in vpogled v razmere, ko ni vse takoj na voljo. Usmerimo jih na pot, ki bo prinesla spremembo v odraščanju, saj se morajo sami potruditi, se znajti in prilagoditi,« je inštruktor pojasnil namen programa in izpostavil, da mladim generacijam primanjkuje predvsem reda. Na taboru, na katerem je bila prepovedana uporaba mobilnih telefonov, so se otroci učili sami pripraviti hrano na ognjiščih, spoznali so, kako konzervirati meso, speči ribe in kruh ter filtrirati vodo. Vse dni tabora so spoznavali tudi različne sestave sil zaščite in reševanja. Pirotehniki so jih poučili o ravnanju pri najdbi neeksplozivnih ubojnih sredstev, svoje delo so predstavili tudi vodniki reševalnih psov, zdravstveni delavci, pripadniki civilne zaščite, gasilci in radioamaterji. Vse znanje so nato lahko zadnji dan uporabili tudi pri izvedbi reševalne akcije, na kateri so preigrali scenarij, da se je del ekipe izgubil in ponesrečil. Pri tem je sodelovala tudi helikopterska posadka 151. helikopterske eskadrilje Slovenske vojske.

TABOR DVIGNILI NA RAVEN AKADEMIJE

Organizator Milivoj Perkon, poveljnik civilne zaščite tamkajšnje občine, je povedal, da so poletne tabore v Občini Renče - Vogrsko začeli izvajati že leta 2010. »Na začetku je bil tabor namenjen bolj preživljanju časa v naravi. Nato smo se osredotočili na samozadostnost v naravi in k sodelovanju povabili Zlatka Zakladka, ki je mojster poznavanja zelišč. Zdaj pa ustvarjamo koncept preživetja v naravi brez zunanje podpore,« je o nadgradnji taborov povedal Perkon. Pojasnil je še, da se letos šola ni odločila za sodelovanje, se je pa v projekt vključilo Ministrstvo za obrambo, kar jim daje dodaten elan. Projekt že vsa leta finančno podpira Občina Renče - Vogrsko. »Analiza iz preteklih let je pokazala, da se veliko udeležencev po taboru vključuje v različne

Otroci so pod vodstvom inštruktorja Braneta T. Črveka spoznavali tehnike preživetja.

Naučili so se zanetiti ogenj.

sestave, od gasilcev do civilne zaščite, zato je vzporedna želja, da bi tak predmet uvrstili v šolski kurikulum. Tak način dela z osnovnošolci je namreč smiseln, saj se naučijo, kako ravnati ob nesreči ali katastrofi, ko je treba preživeti v ekstremnih razmerah,« je o prihodnjih načrtih povedal sogovornik in dodal, da po njegovih izkušnjah otroke najbolj pritegne stik z naravo. Praporščak Jože Krapež iz 1. brigade je povedal, da je Slovenska vojska pomagala logistično in izvedbeno. Logistična brigada je zagotovila suhe dnevne obroke za prvi dan, ko so si otroci še urejali

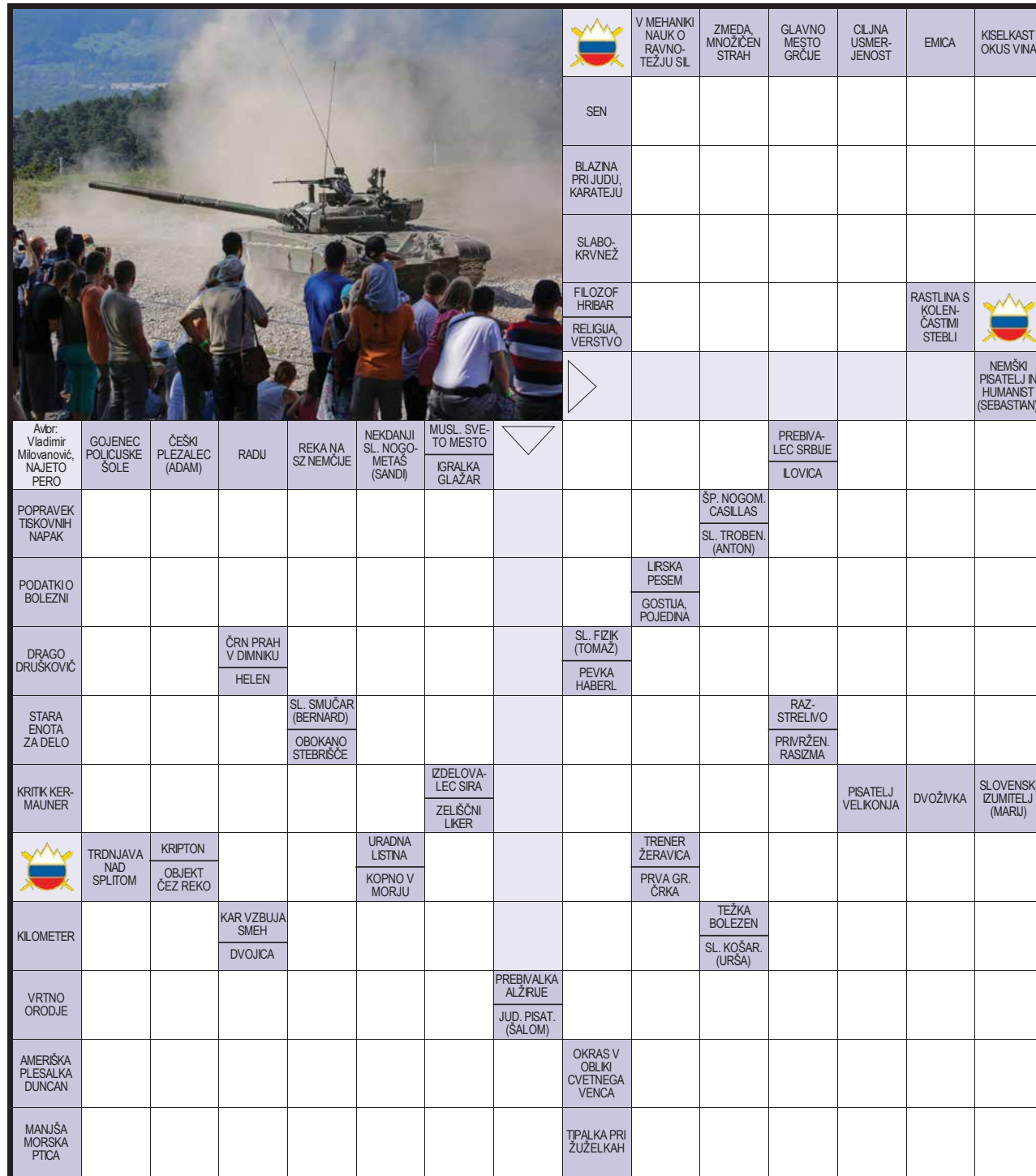
tabor, ter šotor in ležišča. Iz 1. brigade sta se v izvedbo akademije vključila pripadnika, ki sta bila z otroki vse dni in sta predstavljala Slovensko vojsko. Tabor si je ogledal tudi državni sekretar Ministrstva za obrambo dr. Damir Črncec. Poudaril je pomen seznanjanja mladostnikov z veščinami preživetja in delovanja v naravi, ki so zelo pomembne in uporabne v vsakdanjem življenju, pa jih marsikdo zanemara. Predstavil je tudi tabore MORS in mladi ter vojaške tabore, na katerih udeleženci prav tako spoznavajo koristne veščine.

PRITEGNILA STA JIH PROGRAM IN NAPOVED HELIKOPTERJA

Brezplačnega tabora se je udeležilo 37 osnovnošolk in osnovnošolcev iz tamkajšnje občine ter okolice. Otroci so povedali, da jih je k udeležbi pritegnil program, veselili so se tudi napovedanega obiska helikopterja Slovenske vojske. Lana iz Renče je končala osmi razred, za program pa ji je povedala mama, ki je vabilo prejela po elektronski pošti. »Sem skavtinja in me zanimajo take stvari. Odločila sem se, da poskusim še kaj novega. Pritegnilo me je to, da pride tudi helikopter in da nas bodo obiskali reševalni psi. Z menoj je tudi moja sošolka,« je pojasnila udeleženka, ki je pomagala pri nastajanju ognjišča Dakota pit pod zemljo. Pri izdelavi nosil je pomagal osnovnošolec Anže, ki obiskuje šolo v Šempetru pri Gorici. Tudi njega sta pritegnila program in drugačen način preživljanja počitnic. Povedal je, da nekatere stvari že pozna, saj ga je o njih poučil oče. Dodal je, da so dobili jasna navodila in da gre prvi dan vse po načrtu, nekoliko je naporna le vročina. Inštruktor Peter Rakuša, ki je usmerjal otroke pri delu, je poudaril, da je dobro, da otroke spravijo v naravo, da niso pred zasloni. »Vidimo, da otroci slabo sprejemajo navodila, ker jim primanjkuje strukture in reda. Pozitivno pa je, da so zelo prilagodljivi in se hitro navadijo na drugačne okoliščine. Ko jim namreč damo proste roke, so zelo iznajdljivi in sposobni marsičesa,« jih je pohvalil ter dodal, da po izkušnjah tabore vedno zapuščajo veseli.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Bruno Toič

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:
MLADI OBLEKLI UNIFORMO.

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Karel Ajnik**, Luče 84, 3334 Luče ob Savinji,
- ▶ **Alja Flerin**, Nova pot 52, 1351 Brezovica pri Ljubljani,
- ▶ **Alenka Starin**, Graška cesta 78a, 1270 Litija.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede, **16. oktobra 2024**, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

UČIMO SE

Naši otroci so po poletnih počitnicah ponovno prestopili prag šol, študenti pa bodo začeli študij na fakultetah. In tako se misel na vzgojno-izobraževalni sistem ponudi kar sama. V medijih lahko zasledimo, da primanjkuje pedagoškega kadra. Spomnim se časov, ko so se otroci, predvsem pa deklice, igrali, da bodo nekoč postali učitelji. Verjetno je tako tudi danes, zanima pa me, kaj se zgodi med izobraževanjem, da ta otroška želja usahne. Osnovnošolci po navadi do tretjega ali četrtega razreda še radi hodijo v šolo, nato pa zanimanje upade in šola postane »brezvezna«.

Vzgoja se začne v domači družini in vsak izmed staršev želi svojim otrokom le najboljše. Kateri način vzgoje (avtoritarni, permisivni, sočutni itn.) bo izbran, pa je odvisno od starševskih prepričanj, kaj otrok potrebuje. Najlažje je vzgojo otroka prepustiti, npr. oče materi ali obratno,

ulici, ekranom, vplivnežem. Dober starš in vzgojitelj pozna svoje potrebe, sposobnosti in meje, zna skrbeti zase ter posledično lažje vzgaja in usmerja otroka.

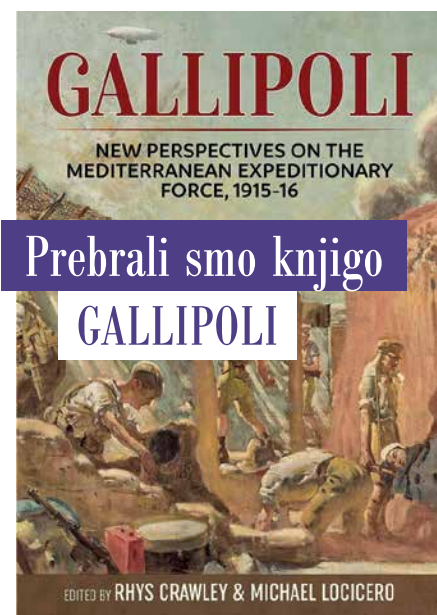
Učenci, dijaki in študenti veliko svojega časa preživijo v izobraževalnih ustanovah. Tam pa štejeta predvsem matematika in slovenščina. Preprosto to opišemo, ko na primer rečemo: »Matematika mu gre, za slovenščino (jezike) pa ni.« Seveda ob tem hitro spregledamo otrokove druge skrite talente. Otroci so nadarjeni ne le za matematiko in jezike, temveč tudi za glasbo, gibanje, ročne spretnosti, odnose, duhovnost, umetnost, naravo in drugo. Spodbujanje zgolj logično-matematične in verbalno-jezikovne inteligence ne more zaobjeti različnosti naših otrok. Teorija o več inteligencah nam je morda poznana, vendar sta v izobraževalnih sistemih uveljavljeni zgolj dve, ki smo ju se naučili preverjati. Dober učitelj učencem pomaga prepoznati in razvijati talente ter da postanejo odgovorni državljani.

Vrednote so temelj vzgoje in dajejo smer neki skupnosti. Pripadniki Slovenske vojske imamo svoje vrednote. To so domoljubje, čast, pogum, lojalnost, tovarštvo in predanost, ki nam služijo kot podlaga za službeno ter medsebojno delovanje. Ne pozablajmo na njih ter jih poskušajmo živeti v službi in doma.

Vseživljenjsko učenje in izpopolnjevanje ter razvijanje talentov človeka bogatijo in prispevajo k njegovemu zadovoljstvu. Ko naši otroci in mladostniki prestopajo pragove učnih ustanov, se lahko tudi sami vprašamo, kaj želimo izpopolniti in se naučiti v tem študijskem letu. Znotraj Slovenske vojske imamo nekaj možnosti za karierno izpopolnjevanje in učenje. Programov in smeri za izobraževanje je v družbi veliko. Imejmo odprto glavo za zdravo pamet.

VU IX. r. Dominik Tikvič, VVIK

Monografija, ki sta jo uredila Rhys Crawler in Michael Locicero, obravnava prizadevanja antante, da bi se zavezniške sile v letih 1915 in 1916 prebile skozi

Prebrali smo knjigo

GALLIPOLI

Dardanele, odprle pomorsko pot do Rusije ter prisilile Osmansko cesarstvo, ki je bilo v vojni na strani centralnih sil, k sklenitvi miru. Pri nastanku zbornika so sodelovali britanski, novozelandski in avstralski zgodovinarji, ki so na podlagi arhivskih virov preučevali zavezniške pomorske ter kopenske vojaške operacije na polotoku Galipoli in območju Dardanel. V operacijah so pod britanskim vodstvom sodelovale predvsem avstralske in novozelandske ter francoske enote. Ker so avtorji glavni poudarek namenili delovanju Mediteranskih ekspedicijskih sil, so načrtno zanemarili vloge drugih zavezniških enot in turških sil.

Znanstvena monografija je razdeljena na tri tematske dele. V prvem je opisan potek bojev, od načrtovanja in izvedbe vojaških operacij do evakuacije zavezniških sil decembra 1915 in januarja 1916. Obravnani so tudi diplomatski in politični odnosi med britanskim ter osmanskim imperijem od leta 1853 in predstavljeni zavezništva, geopolitika, ključni politiki in poveljujoči ter vojaška strategija. V glavnini drugega dela monografije so obravnavani stanje na bojišču ob koncu leta 1915 ter predvsem vodenje in poveljevanje na operativni ter taktični ravni. Tretji del je namenjen do zdaj manj raziskanim temam, kot so pomen in podpora vojnega letalstva ter artilerije, miniranje, delovanje vojaških bolnišnic, analiza terena in izkušnje iz vojnega ujetništva. Galipoli je sinonim za eno izmed večjih turških zmag v prvi svetovni vojni. Ker Mediteranskim ekspedicijskim silam ni uspelo zasesti polotoka, se je britanska vlada odločila za evakuacijo. Žrtev je bilo na obeh straneh veliko, razmere za vojaške, ujetne in obkoljene na polotoku, pa so bile grozljive.

Ana Brodnik, KIZC

SLOVESNO IN GANLJIVO NA SREČANJU NEKDANJIH INTERNIRANK

BESEDILO mag. Jerica Pavšič

FOTO STA

V

Portorožu je v nedeljo, 22. septembra, potekalo 63. vseslovensko srečanje nekdanih internirank in internirancev, političnih zapornic in zapornikov nekdanih nacifašističnih taborišč in zaporov, izgnancev ter ukradenih otrok, njihovih svojcev in prijateljev.

Slovesnost je potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar, ki je zbrane nagovorila kot slavnostna govornica. »Vaše življenjske zgodbe, tovarštvo, odpuščanje in zanos so nam v navdih, saj ste pokazali, da je tudi v najtemnejših urah človeštva mogoče najti smisel in odpuščanje ter predvsem upanje,« je predsednica Republike Slovenije nagovorila vse, ki so med drugo svetovno vojno del svojega življenja, predvsem mladost, preživeli v hudi bedi in pomanjkanju ter ob prestajanju najokrutnejšega terorja.

Letošnjo prireditev so organizatorji poimenovali z mislijo *Mi nismo le številke, smo ljudje* iz Slovenske pesmi Karla Destovnika - Kajuha. Presunljivi življenjski zgodbi prof. dr. Stanke Krajnc Simoneti, ki je v ženskem koncentracijskem taborišču Uckermark izgubila svoje ime in postala le še »številka«, pa vendar skupaj z drugimi internirankami ohranila neizmeren optimizem, so udeleženci slovesnosti prisluhnili skozi izseke njene posnete izpovedi. »Zaradi tovarštva, domoljubja in junaštva, ki so jih interniranke znale udeležati v svojih medsebojnih odnosih, so preživele grozote taborišč ter ohranile slovenstvo in slovenski rod. Neizmerno smo ponosni na njih,« je poudaril Matjaž Špat, sin pokojne taboriščnice Ivanke Podlipnik Špat, predsednik Taboriščnega odbora Ravensbrück in glavni organizator tradicionalnih srečanj.

Kulturni program osrednje slovesnosti, ki je potekala v nabito polni dvorani Colombo Hotela Slovenija v Portorožu, so sooblikovali Orkester Slovenske vojske pod vodstvom Mitje Dragoliča in s solistoma Vanjo Ivanković na flavti in Alešem Ogrinom na harmoniki, tenorist Martin Sušnik, baletne plesalke Baletne šole Stevens, Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič, voditelj Domen Valič ter drugi nastopajoči.

REVIIA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKI: Jerneja Grmadnik in Petra Apšner

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 8000 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Robert Cotič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 28. oktobra 2024.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

Poskrbi za požarno varnost svojega doma.

Bodi pripravljen, bodi varen!

Klic v sili: 112

Ob klicu na številko 112 povejte:

- kdo kliče,
- kaj se je zgodilo,
- kje se je zgodilo,
- kdaj se je zgodilo,
- koliko je ponesrečencev,
- kakšne so poškodbe,
- kakšne so okoliščine na kraju nesreče,
- kakšna pomoč je potrebna.

Na številko 112 lahko pokličete ali pošljete kratko sporočilo (SMS),

če potrebujete pomoč gasilcev, nujno medicinsko pomoč, druge reševalne službe ali policijo. Na številko 112 lahko brezplačno kličete s stacionarnega ali mobilnega telefona (tudi če je račun prazen) v vseh državah Evropske unije.

Več informacij:
www.gov.si/ob-pozaru